

Mas tednik

Kronika

kulturno - politično glasilo

svetovnih in domačih dogodkov

Poštni urad Celovec 2 - Verlagspostamt Klagenfurt 2.

Izhaja v Celovcu - Erscheinungsort Klagenfurt

L. XIV./STEVILKA 5

CELOVEC, DNE 1. FEBRUARJA 1962

CENA 2.- SILINGA

Pred novim šolskim zakonom

Po 12 letih pogajanj so se pred kratkim vodilni šolniki Avstrije, iz vrst obeh vladnih strank, sporazumeli o glavnih točkah prepotrebne šolske reforme. Na 26 straneh poročila komisije so predložili, za katere bo treba 10 zakonov, ki bodo predloženi parlamentu. Ker je šola tista, ki oblikuje bodočo generacijo in jim daje ne le napotke za praktično vsakdanje življenje ampak ustvarja podlago njenega duševnega obraza, bomo na kratko povzeli glavne točke predlagane reforme.

Predvsem: Naši otroci se bodo morali več in dalje učiti. Za ljudske in glavne šole je predvideno še eno dodatno obvezno leto, za gimnazije pa skupno 9 razredov. Povečano šolsko obveznost bo pa reforma prinesla tudi mladim pomožnim delavcem. Podobno kot doslej vajenci bodo tudi oni morali obiskovati poklicno šolo do 18. leta. Tako bo tudi tistim, ki so iz kakršnega koli razloga zapustili šolske klopi s 14. letom in šli delat, dana tičnost, da se izučijo kakega poklica. Bodoči rod bodoči rod sposobnih, dobro izšolanih ljudi, kajti takšne skupnost potrebuje.

V podrobnostih pa zadeva izgleda tako: Otroci od 6. do 10. leta bodo obiskovali ljudsko šolo ali pa - tisti, ki so manj nadarjeni - posebno šolo. Od 10. do 14. leta bodo pa otroci obiskovali 5. do 8. razred ljudske (oz. posebne) šole, ali pa 1. do 4. razred glavne ali srednje šole (gimnazije). V 15. letu postane za doraščajočega šolarja ali šolarico zadeva komplicirana: V šolo bo moral še naprej, le izbira bo večja. Lahko bo ponovil prostovoljno še eno letnik, ali pa bo obiskoval takozvani „politehnični letnik“. Ta letnik s posebnim učnim načrtom za posamezne vrste šol bo služil deloma razširitvi splošne izobrazbe učencev deloma pa tudi za poklicno pripravo. Razume pa se, da učenci lahko prestopijo v višjo stopnjo srednje ali druge podobne šole. Ta višja stopnja bo pa obsegala pet let namesto dosedanjih štirih.

Pri ljudskih šolah bodo ustanovili dve vrsti, podružne in mestne ljudske šole. Na deželi bodo delovale bodisi osemrazredne ljudske šole ali pa štiri-razrednice poleg glavne šole ali pa z „zaključnimi razredi“ kot višjo stopnjo. Kjer ni v bližini glavne šole, bodo delovale takozvane „izgrajene“ višje stopnje ljudskih šol. Te višje stopnje bodo nudile otrokom širšo izobrazbo in bodo veljale kot nadomestilo za glavno šolo. Razredi ne bodo smeli imeti več kot 40 učencev, če jih bo pa več, bodo razrede delili po spolu. Za vsak razred bo določen en učitelj, ki bo poučeval vse predmete.

Preurejena bo tudi glavna šola. Prevladalo je stališče, da naj ta šola nudi praktično izobrazbo za življenje, nadarjenim šolarjem naj ta tudi nudi možnost za prestop na srednje šole. Načeloma bi naj bile zato glavne šole razdeljene na dve paralelki, v prvi bi naj bili učenci, ki kažejo nadarjenost za znanstvene predmete, v drugem pa oni, ki jih bolj zanimajo praktični predmeti. V prvi paralelki je obvezen jezikovni pouk, v drugi pa je tuji jezik prost predmet.

Prav tako bo predrugačena tudi srednja šola. Te se bodo sestajale iz nižje stopnje s štirimi razredi in višje stopnje s 5 razredi. Glavnošolski učenci iz prve, „znanstvene“ paralelke, bodo mogli prestopiti v naslednji višji razred srednje šole. učenci druge, „praktične“ paralelke, bodo pa morali opraviti sprejemni izpit. Prehod od pouka po enem učitelju za ves učni program na več učiteljev po strokah v enem razredu bo izveden postopoma. Glavni tipi srednjih šol, nižje stopnje bodo: Gimnazija (živ tuji jezik od 1. razreda, latinščina od 3. razreda), realka (živ tuji jezik od 1. razreda). Na višji stopnji: humanistična gimnazija (z grščino od 5. razreda); „novojezikovna“ gimnazija (zraven še drugi živi jezik od 5. razr.); „latinška realka“ (kot 2. tuji jezik bo latinščina od 5. razreda, sicer pa usmerjena na matematično in naravne znanosti). Višja realka (drugi živi jezik ali latinščina od 5. razreda, usmerjena na življenjske predmete za ženske). V sklopu srednjih šol so še predvidene muzikalno-pedagoška srednja šola s poukom živih jezikov ter posebno pripravo za učiteljski poklic, nadalje šestletne nadaljevalne šole za učence iz podeželskih šol in končno še petletna srednja šola za poklicno zaposlene z istim učnim programom kot „latinška realka“.

Ne le učenci, ampak tudi bodoči učitelji se bodo

Kmetijstvo - križ komunizma

V minulih tednih so se znova pojavile govornice o globoki politični krizi v Sovjetski zvezi, ker je Hruščev nenadoma izginil iz Moskve.

Ta domneva je bila sicer resnična, a samo deloma, kajti minuli teden je prišlo na dan, kje je tičal Hruščev. Potoval je po svoji širni deželi in tuhtal, kako bi spravil v red kmetijstvo.

Najnovejša številka sovjetskega uradnega glasila stranke »Komunist« prinaša, kot omenja londonski »Times«, po katerem posnemamo naslednje podatke, temeljito in zaokroženo poročilo o sovjetskem kmetijstvu. List pravi, da »poljedelska proizvodnja še vedno ne odgovarja potrebam razvoja sovjetske družbe, to se pravi, da pridelujejo manj, kot potrebujejo. Lanska žetev je znašala 138 milijonov ton in je bila za 3 milijone nižja kot prejšnje leto, prav tako se je znižala tudi proizvodnja mesa. Gospodarski načrt pa ni predvideval znižanja, temveč zvišanje za 9,6 odstotkov.

Izza leta 1953 je Sovjetska zveza res povečala svojo proizvodnjo žit, in sicer v glavnem z obdelavo dosedaj deviških ploskev v sibirskem Kazakistanu. Po prvih obilnih žetvah pa so kmalu nastopile težave. Od skupne površine zorane površine 220 milijonov hektarjev, je bilo 64 milijonov nepravilno obdelanih, meni Hruščev.

Je pa še eden, globlji vzrok neuspehov sovjetskega kmetijstva, namreč, da delavci na podržavljenih posestvih, kolhozih in sovhozih, nimajo nobenega interesa na uspehu ali neuspehu teh državnih posestev ter da se bolj brigajo za lastne male njivice, ki jih smejo obdelovati v prostem času. Temu grehu zapadajo celo komunistični funkcionarji sami. V Minsku je Hruščev

vprašal nekega voditelja državnega posestva, kateri posevek smatra ta najbolj donosnega. Ta mu je odgovoril »Deteljo«. »Zakaj deteljo?« je vprašal Hruščev. »Detelja je trava,« je odgovoril brunni komunist, »in trave ni treba obvezno oddajati državi. Če bi sejal žito, bi ga moral prodati po uradnih cenah.«

Težave so tudi z mehanizacijo, ki zaradi malomarnosti vozačev propada, traktorji rjavijo na njivah, pokvarjenih strojev nihče ne popravlja. Iz vseh teh razlogov se dogaja, da 38 milijonov ljudi, ki jih je zaposlenih v sovjetskem kmetijstvu, pridelata manj kot 6 milijonov delovnih moči v ameriškem kmetijstvu.

Med izboljšavami, ki jih predlaga »Komunist« je tudi načrt, da bi naj kmetovalcem bolj omogočili uveljavljanje lastnega interesa v kmetijstvu, kajti »materialni interes je mogočen faktor za povečanje proizvodnje«, pravi »Komunist«. To pa pomeni razširitev zasebnega sektorja in zasebne iniciative v kmetijstvu. Med drugim razglablja celo o tem, da bi naj bili traktorji dani v stalno obratovanje posameznim vozačem, ki bi postali neke vrste mali individualni podjetniki. Vsa ta vprašanja pa posegajo v jedro komunističnega sistema, namreč ali bi to potem sploh še bil komunizem in ali si more komunistični sistem kaj takega dovoliti, ne da bi zanikal samega sebe. Gotovo pa je eno, da komunistem vprašanja kmetijskega gospodarstva doslej ni mogel rešiti. Tudi kmetijstvo na zapadu ima težka neresena vprašanja, toda tu glavno vprašanje obstoji, kam s preveliko proizvodnjo; na Vzhodu pa je glavno vprašanje: od kod vzeti kruh, ki ga pre malo pridelajo.

Francija znova v notranjih krčih

Ob rastočem številu mrtvih in ranjenih v Alžiru, kjer francoska ilegalna desničarska organizacija OAS in arabski uporniki vsak dan izvršujejo nove atentate, katerih žrtve so Francozi in Arabci, ženske, otroci in starci brez razlike, se tudi sama Francija znova bliža državljanski vojni. Nekateri časopisi že celo napovedujejo državni udar v drugi polovici februarja. Vlada je odredila strogo pripravljenost policije.

Ob odločni volji predsednika De Gaulla, da vendar enkrat konča alžirsko zadevo in da prepusti Alžir Alžircem, vedno bolj narašča odpor v francoskih desničarskih krogih proti »politiki klonjenja« in zahteva, da Francija drži Alžir za vsako ceno. Najbolj glasni so pri tem seveda Francozi (dober milijon proti 9 milijonov domačinov) v Alžiru samem. Med temi ima OAS največ pristašev. Kljub mrzlični delavnosti po-

licije doslej še ni bilo moč odkriti generala Salana, ki je vodja OAS-a. Minuli teden so pripadniki OAS pognali v Alžiru v zrak hišo, v kateri je bilo središče za policijsko akcijo proti OAS.

K besedi se je oglašil celo edini živeči francoski maršal Juin, ki je pisal de Gaulmu, da se ne strinja z njegovo alžirsko politiko, posebno pa ne z njegovim načrtom, da postopoma potegne iz Alžira večino francoskih čet, kajti ne gre, da bi »iz goreče hiše« odpoklicovali gasilce in reševalce. Se vidi, da tudi stari bojevniki ni razumel, da je čas njegovih lovov in kolonialnega gospodstva prešel. — Če Francozi ne bodo prav čas sami odšli iz Alžira in ne bodo sami rešili alžirskega vprašanja, bo prej ali slej to rešeno brez njih in proti njim.

obveznost raztegnjena na vse mladoletnike do 18. leta. Pomen tega sk'epa je dalekosežen. Poklicni šoloobvezniki predstavljajo tretjo najmočnejšo skupino šolarjev v Avstriji in jih je letos 141.000. Obiskujejo 288 šol.

Med neresenimi vprašanji je še zadeva verouka, ki bi naj bil obvezen, pa se temu upirajo socialisti, ki menijo, da naj bi bil le prostovoljen. To vprašanje bo urejeno s posebnimi pogajanjmi s Cerkvijo, prav tako tudi podrobnosti glede podpor privatnih šol (med njimi tudi katoliških), dočim je v načelu že bilo domenjeno, da bodo privatne šole deležne podpor iz javnih sredstev, ako bodo imele pravico javnosti. Bili so tudi določeni pogoji za podelitev pravice javnosti. Podpora bo imela obliko plač učiteljem na zasebnih šolah.

To so glavne poteze predloga nove šolske reforme. Ali bo postala zakon in kdaj pa je odvisno od tega, kako se bodo različni faktorji k predlogu izjavili. Vsekakor pa je to pomembno vprašanje, s čigar rešitvijo že skorajda predolgo odlašajo.

URADNE URE

Pisarna Narodnega sveta koroških Slovencev, Krščanske kulturne zveze ter Kmečke gospodarske zveze je odprta vsak dan razen sobote od osmih do pol ene. Uradne ure predsednika Narodnega sveta so vsak četrtek od 10. do 12. ure.

- K R A T K E V E S T I -

Avstrija je zavrnila italijansko noto v zvezi z Južno Tirolsko zaradi »nedostojnega tona«. V italijanski noti je namreč bil očitek, da Avstrija ne stori zadosti za preprečitev terorističnih dejanj, ki jih podzemajo avstrijski podjetneži v Italiji in se pri tem sklicuje na »provizorične izpuste iz zapor« oseb, ki so se še pred kratkim morale zaradi teh dejanj zagovarjati pred sodiščem v Gradcu. V avstrijski javnosti pa je zbudila zelo veliko razburjenje smrt južnega Tirolca Antona Gostnerja v bocenskih zaporih. Po uradnem poročilu je umrl zaradi »srčne kapi« časopisje pa proroča, da zaradi slabega ravnanja italijanske policije.

Bolgarskega pilota Solakova, ki je pred kratkim zasilno pristal s svojim lovskim letalom sovjetske znamke MIG 19 v Italiji, bodo v Bariju postavili pred sodišče zaradi vohunstva. V razbitinah letala so našli fotografske kamere in sveže posnetke vojaških objektov v Italiji, med njimi tudi oporišč Atlantskega pakta. Letalo je bilo težko oboroženo. Bolgarske vojaške oblasti so se sprva izgovarjale, da je letalo »zaradi neizkušenosti 22-letnega pilota zašlo v slabem vremenu«, Solakov sam, ki je pri pristanku utrpel le lahke poškodbe, pa je trdil, da je namenoma priletel v Italijo, ker hoče postati politični begunec. Italijanski preiskovalni sodniki pa niso verjeli ne bolgarski vladi in ne Solakovu. Povsem molčala pa je k zadevi Moskva, kot da jih zadeva ne briga. V moskovskih zaporih pa odslužuje kazni zaradi podobnega delikta ameriški pilot Powers. Ko so ga svojčas dobili Sovjeti v roke, so zagnali svetovni škandal.

Opozorilo KELAG-a

Minuli torek je bil zjutraj malo po 7. uri znova prekinjen tok, ker je bil pri sekanju lesa nastal kratek stik na daljnovodu visoke napetosti pri Dobrli vesi. Ondi so sekali les v bližini napeljav, ne da bi bili prej obvestili, — kot je predpisano — nadzorne organe KELAG-a v Velikovcu. Vsi kraji južno od Velikovca, Železne Kaple, Galicije in Dobrle vesi so ostali brez električnega toka. Šele čez nekaj ur je bila obnovljena dobava toka in nastalo škodo na daljnovodu so dopolnje popravili.

KELAG znova opozarja, da je pri sekanju lesa in drugih gozdnih delih v bližini daljnovodov visoke napetosti treba predhodno obvestiti pristojne nadzorne organe. Ako pri sekanju lesa v odsotnosti nadzornega organa nastane škoda na električnih napravah, odgovarja gozdni posestnik ne le za škodo, ampak mu grozi tudi kazenski postopek.

† Dr. Tomaž Klinar

Minulo soboto, dne 27. januarja je v Ljubljani umrl stolni kanonik dr. Tomaž Klinar. Pokojnik je bil znan cerkveni govornik in so ga posebno radi vabili na dneve češčenja in druge cerkvene slovesnosti. Blagoslovil je mnogo zvonov. Pokojnik se je rodil leta 1883 na Jesenicah na Gorenjskem, za duhovnika je bil posvečen leta 1907. Po drugi svetovni vojni je več let bival na Koroškem, kjer je pastiral v Blačah in St. Pavlu na Zilji. Kot da bi slutil prihajajoči konec, se je pred nekaj meseci vrnil v domovino. Tako mu je Bog uslišal zadnjo željo, da njegovo truplo v »zemlji domači počiva«. Bodi mu lahka, Bog pa bogat plačnik!

Politični teden

Po svetu . . .

Še naprej hladno ozračje,

bi se glasilo vremensko poročilo o mednarodni politiki v prejšnjem tednu. Nič posebnega se ni zgodilo, kar bi razburilo duhove, vendar pod snežno odejo miru tlijo nevarna ognjišča, o katerih nihče ne more reči, kdaj bodo zopet visoko vzplamela, gotovo pa je, da nekoč bodo.

V Moskvi se še naprej razgovarjata ameriški poslanik Thompson in sovjetski zunanji minister Gromyko o Berlínu in takozvanem nemškem vprašanju. Razgovori se vlečejo že nekaj tednov. Enkrat jih morajo prekiniti, ker Gromyko nima več natančnih navodil, drugič zato, ker mora Thompson poročati svoji vladi in dobiti nove smernice. Vsekakor pa dosednji razgovori še niso prinesli dokaza, da obstoje zadoštna soglasna mnenja na obeh straneh glede ureditve berlinske zadeve. To bi namreč naj bil pogoj za sklicanje širše mednarodne konference. Vzhod in Zpad sta se zokopala v vojno utrjenih položajev, ki jih nekako simbolizira »kitajski zid«, potegnjene čez sredino mesta. Vse kaže, da bo na koncu le obveljalo stališče francoskega predsednika De Gaulle, ki je bil sploh proti progajanjem, češ da naj Sovjeti, ki so lani berlinsko krizo sprožili, jo sami tudi rešijo, to se pravi, da naj sami najdejo izhod iz zagate, v katero so zašli s svojimi ultimativnimi zahtevami o spremeni tv Berlina v »svobodno mesto« (svobodnega v sovjetskem pomenu besede), potem pa so spriču odločnosti Zapada morali sprevideti, da zlepa to ne bo šlo, s silo svoje namere pa ne morejo izvesti, ker bi to pomenilo atomsko vojno in katastrofo. Pa ne le zaradi strahu pred svetovno katastrofo, ki bi prizadela tako zmagovalca kot premaganca, temveč tudi zaradi notranjih slabosti, ki so se pojavile v vzhodnem bloku samem, si sedaj Sovjetska zveza ne more privoščiti kakih večjih avantur proti Zapadu. Spor med Kitajsko in Sovjetsko zvezo je sicer omejen na »družinski krog« rdečih bratcev, toda slabi udarnost sovjetskega bloka proti »zunanjim« sovražnikom.

Celo v Sovjetski zvezi sami vre in kipijo za vrhovno oblast pod odejo navideznega miru, kot kažejo nove čistke, ki so pa topot — na srečo naperjene samo proti imenom »sovražnikov stranke«, med katerimi je na prvem mestu sloviti Molotov. Ta bivši zunanji minister in najožji Stalinov sodelavec, ki bi se po uradni napovedi že moral vrniti na svoje službeno mesto poslanika pri Mednarodni atomski agenciji na Dunaju, je naenkrat izginil. Enkrat rečejo, da ima gripo, drugič zopet, da mu stanovanje na Dunaju belijo, toda že same napovedi, ki si ena drugi nasprotujejo, zbuja jo sum. Vsekako bo pa držala izjava sovjetskega predstavnik a, da je Molotov »politični mrtvec«, četudi mož še živ hodi po svetu. Z nedavnim odlokom Sovjetskega vrhovnega sovjeta je bil zapovedan izbris njegovega imena z javnega življenja. Po sovjetski navadi je za časa Molotovljeve slave bilo po njem imenovano več krajev, tovarn in drugih javnih prostorov. Sedaj pa je bilo zapovedano, da je vsa ta imena treba spremeniti, podobno kot se je pred časom že zgodilo s Stalinovim imenom. Kdor koli pozna zgodovino minule vojne, bo na novih sovjetskih zemljevidih zama iskal mesto Stalingrad, kjer se je odigrala odločilna bitka te vojne.

Tega mesta ni več, na mesto njega stoji Volgograd. Tako naglo mineva slava v Sovjetski zvezi . . . To brisanje in spreminjanje imen ima globlji politični pomen, je namreč znamenje notranjih sporov v sovjetski vodilni plasti. Povrh tega pa tudi gospodarski položaj Sovjetske zveze, kljub znatno višjemu življenjskemu standardu, kot je na Kitajskem, ni baš rožnat. Prav v teh dneh je bilo napovedano novo zasedanje Vrhovnega sovjeta za 25. marec. Takrat se bo zbralo 330 delegatov iz celotne Sovjetske zveze, da znova razpravljajo o rak rani sovjetskega sistema, o kmetijstvu.

Uspehov sovjetske znanosti in industrije ni moč zanikati in tudi ne bi imelo smisla. Toda tisti, ki se opajajo ob uspehih sovjetskih sputnikov in neuspelih ameriških »Rangerjev«, ki letajo mimo Lune, ne sme pri tem pozabiti, da mora človek najprej zadosti jesti, da more dostojno živeti. In za živež skrbi kmetijstvo, najstarejša gospodarska panoga v zgodovini človeštva in

kljub vsomu tehničnemu napredku še vedno najvažnejša. In prav tukaj gre Sovjetom vse narobe, kot poročamo na drugem mestu.

V Ameriki je pa samo 8 odst. prebivalstva zaposlenega v kmetijstvu, pridelajo pa toliko, da lahko prehranijo sebe in odviške še delijo vsemu svetu zastoj ali napol zastoj.

Ponujena roka Nemcem

Da v takšnem položaju sovjetska vlada ne more v mednarodni politiki toľči s pestjo po mizi, je razumljivo. Zato se je lotila drugačne taktike.

Že pred nekaj tedni smo poročali o »sovjetski ponujeni roki« Zapadni Nemčiji. Sovjetska vlada je ponudila isti bonnski vladi in istemu Adenauerju, ki ga je še do pred kratkim zmerjala s »fašistom«, »prusovskim militaristom« in imperialistom, ponudila prijateljsko roko in v njej velike kupčije ter celo — možnost zedinjenja, ako Zapadna Nemčija obrne hrbet Zapadu in postane nevtralna.

V zapadnih prestolnicah je sovjetska poteza zbudila vzmirjenje. V zadnjih letih so namreč predvsem Angleži pa tudi Amerikanci pod Kennedyjem že Nemce precej na kratko držali. Pripravili so trezne nemške kroge do spoznanja, da je treba delitev Nemčije v dve državi sprejeti kot gotovo deistvo, kajti nihče ne bo šel izganjati z orožjem Sovjetov iz Vzhodne Nemčije. To bi namreč pomenilo zopet atomsko vojno. Toda pri zadnjih volitvah je Adenauerjeva krščanska demokratska stranka izgubila absolutno večino in je morala iti v vladno koalicijo s »svobodno demokratsko stranko«, v kateri pa je mnogo pripadnikov nekdanjega rjavega režima, ki se sedaj zopet sklicujejo na svobodo. Poslušujejo se je za to, da bi po njej zopet prišli na oblast in jo potem znova — odpravili. Voditelj te stranke Mende je seveda za sovjetsko ponudbo takoj zerabil in zahteval, da se začne bonnska vlada direktno pogajati s Sovjeti.

Ceprav je Mende to zahtevo zavlil v prijazne besede na naslov zapadnih zaveznikov, s katerimi bi naj nemška vlada ves čas ostala v »tesnem stiku in sporazumu«, pa vsak ve, kam pes taco moli. In znova so se zbudili neprijetni spomini na sloviti sovjetsko-nemški sporazum leta 1939 tik ob pričetku druge svetovne vojne, ki sta ga po naročilu svojih tedanjih gospodarjev Hitlerja in Stalina podpisala rajhovski zu-

nani minister Ribbentrop in sovjetski zunanji minister Molotov. Značilno je tudi Hruščev med številnimi grehi Molotova, tega greha nad slovansko Poljsko, ki sta si jo Hitler in Stalin razdelila ni omenil. Diktature so pač kot psi različnih pasem, ki se pa na koncu vendarle — povohajo.

Bonnska vlada se je nenadoma znašla v ugodnem političnem položaju, imela je namreč možnost, da jaha na dveh konjih in je to seveda takoj izkoristila, vendar izgleda, da se nemška vlada ne bo prena glihla. Krščansko-demokratski krogi namreč vedo, kam jih utegne ponujena sovjetska roka pripeljati — morda do zedinjenja Nemčije, toda ta bi bila komunistična! Zato sedaj taktizirajo in si v prvi vrsti prizadevajo razpršiti sume na zapadu, kajti ljubša jim je svoboda enega dela (večjega!) Nemčije, kot pa suženjstvo v zedinjenju pod sovjetsko knuto.

Zato je Adenauer radevolje obljubil Veliki Britaniji, ki se nahaja v gospodarskih težavah, znatnejšo finančno pomoč v obliki nakupov orožja ter dobil v zameno angleško potrditve starih izjav, da ostaia zedinjenje obeh Nemčij še vedno končni cilj zavezniške politike. Drugo vprašanje je, kdaj bo ta cilj uresničljiv. Tudi Združene države bodo morale zaradi sovjetskega glajenja Nemcev s temi bolj obzirno ravnati.

Istočasno pa traja naprej hladna vojna. Najbolj zgovoren dokaz tega je končni propad mednarodne konference treh velikih Združenih držav, Velike Britanije in Sovjetske zveze) o preprečevanju atomskih poskusov. Ta konferenca, ki se je začela v oktobru leta 1958, se je sedaj, po 353 brezplodnih sejah, dokončno razšla. Niti toliko se niso mogli v dobrih treh letih zediniti, da bi sestavili skupno zaključno poročilo.

Se razume, Sovjeti dolžijo zapadnjake, da so oni krivi poloma, zapadni diplomatje pa valijo krivdo na Sovjete. Resnica pa je ta, da eden drugemu ne verjamejo in ne zaupajo. Atomsko oboroževanje in z njimi zvezani poskusi žrejo strašanske vsote denarja in predstavljajo samo nevarnost za človeštvo, v času miru zaradi žarčenja in radioaktivnih ostankov, v vojni bi pa sploh pomenili uničenje sveta. Iz tega spoznanja je bila sklicana v oktobru 1958 konferenca v Ženevi, toda njen sedanji polom kaže, da strah pred posledicami sicer zadržuje gospodarje sveta in jih odvrača od uporabe tega strašnega orožja, po drugi strani pa je medsebojno nezaupanje močnejše od razsodnosti, ki pa vsem veleva, da te nevarne atomske igrače spravijo s sveta, da bi ta živel v miru.

. . . in pri nas v Avstriji

Volitve na obzorju

Sicer poteče sedanjemu državnemu zboru mandat šele v maju 1963, toda nove volitve že mečejo dolge sence na politično življenje v državi. Spričo slabega razmerja med obema koalicijskima strankama pa niti ni gotovo, ali ne bo vladna ladjica z dvema krmarjema prejši nasledla na čer prepira in se razbila, kar bi seveda pomenilo predčasne državnozoborske volitve.

Minuli teden so, kot poročala socialistični tisk, trije poslanci te stranke v državnem zboru predložili osnutek zakona, ki bi naj uvedel takozvano »avtomatiko« tudi glede rent. To se pravi, da bi se naj višina rent ravnala po ravni življenjskih stroškov, kot je to urejeno že za uradniške pokojnine. Ta prilagoditev naj bi bila avtomatična, to je, čim bi uradne statistike ugotovile, da so se stroški za določeno mero dvignili, bi po upravni poti bile povišane tudi rente. Sam na sebi pameten in pravičen predlog, ki bi pravzaprav že moral biti davno uredničen. Toda zakaj do tega ni prišlo? To pa izvemo iz övp-jevskega tiska. O »avtomatiki« pri rentah je namreč bilo govora že leta 1960 in da sta se takrat obe koalicijski stranki pismeno domenili, da iz cele zadeve zaenkrat ne bo nič, ker je treba »najprej« urediti vprašanje od kod vzeti denar za povišanje rent in da se bosta o tem obe stranki posvetovali in skupno ravnali. Po doseženem sporazumu je zadeva zapadla v pozabo in socialisti so se je sedaj, pred volitvami, spet spomnili. Zato övp-jevski tisk očita socialistom »nelojalnost« in »prelomitev koalicijskega pakta«.

Ti očitki kažejo, da je OeVP bila res prizadeta po socialistični iniciativi, ki jo je smatrati kot nekaj uvod v predvolilno borbo. Ker je rentnikov vedno več — saj je znano, da je Avstrija država, ki se »stara« — zadeva to vprašanje veliko število volilcev in to starejših, ki so ponavadi najprej pri starem.

SLOVENC

doma in po svetu

Profesor Sever odšel „v pokoj“

Z novim letom je odšel v pokoj prof. Sever sedaj v Clevelandu (USA). Dobro znan je pa tudi na Koroškem, kjer je preživel prva povojna leta kot begunec v raznih taboriščih, obenem pa se marljivo oglašal s svojimi zanimivi prispevki v tedanji »Koroški kroniki«. Kot profesor na slovenski gimnaziji v taborišču v Spittalu je poučeval slovensščino. Priljubil je za izdajo več učnih knjig (med njimi tudi slovenskih čitank) ter urejeval razne druge liste, posebno taboriščna glasila. Da nudi ljudem dobro branje, je izdal vrsto knjig.

Po preselitvi v Združene države je moral prijeti za delo v tovarni, da si zasluži vsakdanji kruh. Poleg tega pa je marljivo dopisoval v ameriške slovenske liste posebno v Ameriško domovino, v kateri je stalno poročal o kulturnem življenju na Koroškem, saj mu je Koroška posebno zrasla v srce in ji je ohranil zvestobo in ljubezen tudi onkraj oceana. Ko je po smrti škofa Rožmana bila ustanovljena posebno zgodovinska komisija o velikem škofovu je prof. Sever zavzel važno mesto v njej. Vestno zbira vse karkoli je pomembnega, dokumentarnega gradiva o škofu Rožmanu. Sedaj je odšel v zasluženi pokoj, namreč od dela v tovarni, toda pripravni smo, da pomeni upokojitve od ročnega dela začetek novega še plodonosnejšega kulturnega in posebno pisateljskega udejstvovanja. Ko našemu zvestemu prijatelju čestitamo k dosegu materialno zagotovljenega življenjskega večera, pa se mu obenem srčno zahvalujemo za vso njegovo dose danje narodno prizadevanje ter mu želimo še mnogo let zdravja!

Slovenec predstavlja rusko literaturo Italijanom

Pred kratkim je italijanski radio v svojem državnem programu »Glasovi sveta« prinesel dokumentarno oddajo o ruski literaturi, ki jo je sestavil častnik Mitja Volčič. Oddaja je zbudila posebno zanimanje, ker so v njej bili podani izvirni glasovi nekaterih znamenitih ruskih pisateljev in vodilnih kritikov, ki jih je Volčič zbral na svojem nedavnem obisku v Rusiji (o čemer smo ob času že v našem listu poročali). Volčič je »iztaknil« med drugim tudi izreden dokument, namreč izvirni posnetek glasu velikega pisatelja Leona Tolstoja, ki je — kot poroča agencija »Italia« — prvič zadonel preko italijanskega radia. In to po zaslugi slovenskega častnikarja, ki je v službi pri slovenski radijski postaji v Trstu.

Delo slovenskega gozdarskega strokovnjaka

»Internationaler Holzmarkt«, strokovna revija, ki izhaja na Dunaju, poroča o razpravi znanstvenega sodelavca univerze v Ljubljani profesorja dr. Maksa Wraberja o biološko-sociološki problematiki tujih vrst gozdnega drevja. V tej razpravi, katere pomen presega slovenski okvir, avtor na temelju obširnih znanstvenih raziskav opozarja na nevarnost prenašanja in nepremišljenega, zgolj iz gospodarskih razlogov (dobičkaželjnosti) nasajevanja tujih vrst drevja v naših krajih, ker se le prepoznajo te vrste ne obnesejo v naših razmerah. Eksotično dreve prihaja v poštev le tam, kjer ni dobrih domačih vrst drevja, kot n. pr. na Krasu.

Uspeh slovenske balerine

Dopisnica kulturne rubrike ljubljanskega dnevnika »Delo« je v New Yorku obiskala slovensko plesno umetnico Veroniko Mlakar. Posnemamo nekaj značilnih stavkov:

»Pozvonim na slepo srečo, in odpre mi drobna deklica ozkega aketskega obraza, skrivnostno žalostnih oči in las. Preprosta in mila«. In vendar je ta deklica, ki je začela vaditi plesno umetnost že kot otrok pri svojih starših, znanima baletnima umetnikoma evropskega slovesa, Piu in Piji Mlakarju, postala mednarodna baletna zvezda prve veličine, kajti njeno ime, obraz in vitka postava so se bili v zadnjih letih nešteto krat pojavili v umetniški javnosti od letošnjega pariškega baletnega almanaha v katerega je zašla v družbi znanih svetovnih plesalcev in plealk kot pariška Carmen in Dekle iz baleta Chambre (Soba, balet Rolanda Petita, velikega sodobnega francoskega mojstra pesne umetnosti) pa do ameriških in angleških baletnih knjig, ki so razstavljene v veliki knjigarni na newyorški Peti avenuji. In še naprej, na programih, ki naznanjajo začetek sezone Baleta Geroma Robbinsa vodilnega ameriškega koreografa.

Po žoli pri starših se je Veronika solala naprej v Parizu, svoj višek pa je doegla v Združenih državah. Toda pot ni bila lahka. Ko je Jerome Robbins razpisal mesta v svojem baletu, se je za 10 mest prijavilo 400 kandidatov. Tako sama pripoveduje: »Bila je to najpravičnejša izkušnja, kar jih poznam. Dobile smo številke in dokler nas ni ostalo samo trideset, je šlo vse brezosebno, Robbins nas sploh ni pogledal v lice, kaj šele, da bi poizvedoval po imenih ali po dosedanjem umetniškem delu.«

Z Robbinsovo skupino je potem šla na veliko evropsko turnejo in nato nastopala še v newyorški baletni sezoni.

Slovinci v Argentini

(Popotne vtise popisuje koroškim bralcem Vinko Zaletel)

Kako žive Slovenci v Argentini duhovno, kulturno, sem že opisal. Ko se danes poslavljam od Argentine, še nekaj besed o tem, kako žive materialno. Kar dobro. Dela je povsod dovolj, plače so še kar dobre, zlasti ker je življenje, mislim hrano, ceneje kot drugod. Peronu se je treba vsaj v tem oziru zahvaliti, da je socialno zakonodajo zelo zboljšal.

Slovinci delajo največ po tovarnah, deloma so uradniki in deloma samostojni poklici, obrtniki, podjetniki in svobodni poklici. Ker so precej izobraženi, pridni in poštena, so zelo upoštrevani. Primeri: največja argentinska firma je »Bunge y Born«. Je tako bogata, da je država v marsičem od nje odvisna, zalaga državo in ji posojuje. Podjetje zelo pazi, kakšne uslužbence ima in predno koga nastavimo, poiščemo natančne podatke. Toda vsakega Slovence sprejmejo brez nadaljnega, brez poizvedb, ker je že to, da je Slovenec, najboljše priporočilo. Važno mesto pri tej firmi ima g. Pavle Rant, ki se veliko udejstvuje pri raznih slovenskih društvih.

V tovarnah so mnogi slovenski izobraženci »jefe« (izg. »hefe«), po naše šefi, tudi blagajniki, sploh tam, kjer je treba zaupanja in poštenosti in zlasti blagajne nočejo izročiti Argentincem, četudi so lastniki Argentinci, kajti za denar se vsak boji. Če so pa šefi, imajo besedo in nastavlajo Slovence. Tako je n. pr. takoj ob prihodu v Argentino postal »jefe« v veliki tovarni, katere lastnik je Nemeč, g. Slavko Skaberne. Spravil je toliko Slovencev v tovarno, uradnikov in delavcev, da je postala praktično slovenska tovarna in vse vodi g. Skaberne. Kar 300 Slovencev je tam. V tovarni skoraj le slovensko govori, v pisarnah tudi. Kje po svetu dobite kaj takega? Morda na Koroškem? Telefoniral sem tja, seveda slovensko, in dobil k telefonu znanca, ki sem ga želel. Pa se prav nihče ne pohujšuje, če se govori slovensko, ne Argentinci, ne druge narodnosti.

Pri nas na splošno tujcev ne marajo, jih odriva, ne dajo boljših služb in vemo, kak prizvok ima beseda »Ausländer«. V Argentini pa nasprotno: tujce bolj spoštujejo kot svoje. Sicer res tujce večkrat imenujejo zaničljivo »gringos« (zeleneč), malo iz nevoščljivosti, malo pa tako kot pri strojih: hvali »industria Argentina«, ko pa kupuje stroje, hoče evropskega. Tudi podjetnik ima raje tujce, ker se bolje obnesejo. Razumljivo, da se zato nekateri domačini jezijo na »gringos«.

Le nekaj zledov, kako so napredovali obrtniki. Upoštevajmo, da so vsi začeli iz tujih. G. Zupan je začel s kartonažo, papirjem. Danes ima tovarno za škatlje, zavitke. Predvsem škatlje za razna živila, ki jih naročujejo velike tovarne. Napravi osnutke, natisla večbarvno in potem stroji napra-

vijo na milijone kosov. Letos bo šel v Nemčijo kupit še modernejše stroje. G. Vinko Aljančič, znanec iz moje bivše fare Tržiča, ima tovarno za okraske in rožne vence iz lahkih kovin. Preje še vedel ni, da se lahko to dela. Večkrat me je s svojim avtom vozil g. Novak. Pred vojno je bil navaden kmet na Dolenjskem in v Argentini je začel kot pomožni delavec pri zidarjih. Sedaj je stavbeni mojster (Baumeister) in dela nebotalništva, 15 do 20-nadstropne.

S prijateljem sva obiskala duhovnika g. Jožeta Košička. V Ljubljani je bil pred vojno urednik »Slovenca«. Sedaj je dušni pastir v neki veliki državni bolnici. Ima zelo velik ugled ne le pri bolnikih, ampak pri vseh zdravnikih, tudi brezvernih. Vsak dan obišče vseh 600 bolnikov, kot jih je v bolnici. Prav tisti dan dopoldne je imel v zdravniški zbornici (Arztakammer) predavanje za vse buenosaireske zdravnike o pomenu vere za bolnike. Pomislimo: slovenski duhovnik predava zdravnikom sedemmilijonskega mesta! Pripovedoval je nama med drugim, kako je prišel pred desetimi leti k njemu fant-begunec v revni obleki in ga prosil za mal denar, da se bo vsaj po mestu peljal. Dal mu je boljšo obleko in nekaj denarja. Ta fant ima sedaj tako električno podjetje, da je v vsej konkurenci dobil delo za 13 milijonov pesov (4.300.000 šil.), da napelje v novi podzemeljski železnici elektriko.

Nekateri slovenski izobraženci so v službi na ministrstvih. Kot zdravnik kirurg, zlasti kot operater je v Buenos Airesu zelo priznan dr. Berce. Velika dobrota je za Slovence, da imajo takega svojega zdravnika, ki ima zanje še več srca in jim računa malo ali revnejšim nič. Vplivno službo ima pri Shell Oil Company (saj poznamo Shell Tankstelle) g. ing. Albin Mozetič. Poznava se še iz dijaških let in pred leti sva se srečala v Haagu v Holandiji, predno se je z letalom odpeljal v Indonezijo po poslovnih opravkih. Kar vesel sem bil, da me je v kakšni sili hitro s svojim Opelnom zapeljal po Buenos Airesu.

Da ne pozabim omeniti tudi nam znanega bivšega šmihelskega kaplana g. Jožeta Guština. Prejšnji kardinal Copello ga je vzel za svojega osebnega tajnika. Ko je ta odšel v Rim, ga je za svojega kaplana prevzel novi kardinal: znamenje, da se je dobro obnesel.

To je že čast, mene bi gotovo noben kardinal ne hotel za tajnika, ker bi mu prevečkrat ušel. Poleg tega pa je g. Guštin tudi policijski kurat (dušni pastir).

Povsod po svetu se Slovenci najbolj uveljavijo s svojim petjem in še bolj v Argentini. Že iz starih časov je pregovor: če pridejo trije Kranjci skupaj, imajo že kvartet. Posebno lahko gojijo petje sedaj, ko imajo toliko prosvetnih domov. V vseh farah,

kjer je slovenska božja služba, imajo cerkveni zbor. Zanimivo je, da v argentinskih cerkvah ni cerkvenih zborov in prihajajo nekateri Argentinci zato k slovenski božji službi, da poslušajo lepo zborno petje. Včasih povabijo Argentinci h kaki njihovi slavnosti slovenski zbor, da jim zapoje. Tako je n. pr. lani novembra povabil novi salezijanski škof dr. Raspanti slovenski zbor iz San Justa k slovesnosti, ko je zasedel novo škofijo v Ramos Mejia.

O pevskem zboru »Gallus« v Buenos Airesu smo že večkrat brali pohvalo. Na tekmovanju vseh argentinskih zborov je dobil drugo mesto. Zopet pomislimo, ta peščica Slovencev v sedemmilijonskem mestu. Zbor povabijo tudi k velikim državnim slovesnostim. Goji narodne in umetne pesmi in ima sedaj mešani, mladinski in otroški zbor. Je pa še precej drugih zborov in muzik in godcev. Izdali so tudi pri radijski družbi RCA Victor, kjer je v službi več Slovencev, nad 30 plošč vseh vrst petja in godbe. Tako imajo slovenske družine dovolj domačega petja v hišah, saj imajo večinoma že radio in gramofon.

Še nekaj vzbuja pri Argentincih pozornost: slovenske narodne noše. S seboj niso mogli veliko prinesiti, nabavili so si jih v tujini. Nastopajo pri vseh cerkvenih ali narodnih slovesnostih. Največ narodnih noš se zbere pri vsakoletnem romanju v Lujanu, ki je največja Marijina božja pot v Argentini in ker je tam vedno veliko romarjev, občudujejo slikovite slovenske narodne noše, ki jih sicer tam doli ni. Ljudje so vedno tako radovedni, da takoj vprašajo, ko kaj takega vidijo: kdo so pa ti, odkod so? Saj nimajo pojma, kje so Slovenci doma, ampak kakšne noše imajo, to. In ko tam skupno zapojejo »Marija skoz življenje« in pete litanije, potem pa kar zijajo, da je kaj takega mogoče...

Knjižne novosti za vas pri Mohorjevi

Mraz nas je pritisnil k peči. Zato je spet prišla do veljave naša stara prijateljica — knjiga. Ko sem bil v četretku v Celovcu, sem se oglašil tudi v prodajalni Mohorjeve družbe in pogledal, kakšne knjige imajo naprodaj. Bil sem presenečen, ko sem zagledal kar dve omari različnih knjig. Marsikatero knjigo sem opazil, o kateri sploh nisem vedel, da je izšla.

Naprodaj imajo še nekaj povesti, ki so jih sami izdali (Puntar Matjaž, Sveti molk, Pastir Ciril, Hema Krška in nekatere druge) ali pa so izšle v založbi Koroške Kronicke (Sin mrtvega, Cmokec poskokec, Prekleta kri, Album Koroške). Na polici sem našel več knjig, ki jih je izdala Goriška Mohorjeva družba (Vodnjak je globok, Gloriosa in druge) in tudi knjige iz Argentine (Ribiči).

Zvedel sem, da so sedaj spet dobili knjigo Francisa Sodja: Prebodeno srce, in pa knjigo dr. Filipa Zaklja, Marija slovenskega naroda ne bo zapustila (Rožmanove

Če bi sedajle začel opisovati, kako sem preživel zadnje dneve v Argentini, kako sem bil povabljen na »asado«, kaj so mi pripravili moji bivši farani Trnovčani, kako smo napravili duhovniki prekrasen izlet v »Tigre«, to naravno čudo božje narave (pa to se povedati ne da, kdor vidi moje barvne slike, ima vsaj nekaj pojma), bi zopet napolnil številko »Našega tednika«. Pa se moram že vendar enkrat spraviti iz Argentine ven!

Argentinci pravijo: Kdor pije mate-čaj, ta bo še videl Argentino. Ali še nisem omenil »mate-čaja«? Saj brez tega si ni mogoče predstavljati Argentine kot ne brez »asada« — pečenega mesa. Kot se nekateri navadijo na kavo ali tobak, kot so se Monakovčani na »kriglice« piva, tako so se Argentinci navadili na mate. Hvala Bogu, da v njem ni nič strupa, še zdravilen je. Listje mate-drevesa nabašejo v posodico (izdobljena mala buča) kot dedeji svojo fajfo, potem še sladkorja notri in zalijejo z krompom. Nato s posebno cevjo, »bombiža« ji pravijo, srkajo kaplice mate čaja. Ure in ure ali ves dan, pri delu ali lenuharjenju, doma in na cesti. Zlasti pri najljubšem opravilu: ko se sosedje ali znanci zberejo, klepetajo in potem gre bombiža od ust do ust. Tudi tujcu ponudijo, če pride zraven. Če bi odklonil, bi jih hudo razžalil. So slučajni, ko gre mož od doma v službo, da mu žena na pragu za slovo namesto poljuba še enkrat ponudi bombižo in bo šel s tem sladkim spominom od doma...

Tudi jaz sem ga pil. No, prav nič posebnega zame. Toda ali bom res še enkrat videl Argentino? To je v božjih rokah. Za slučaj, če ne, sem prinesel mate čaj s seboj in bombižo tudi. Torej lepo povabljeni na mate čaj in če vas bo več, bo pač šlo od ust do ust.

Šmarnice). Spet imajo knjigo Heredia, Vir največje sile (zanimive zgodbe o molitvi).

V tiskarni so zadnje čase natisnili knjižico o Slovincih na Angleščem (nadaljevanje popisa, ki je izšel pred leti). Dotiskali so za rojake v Ameriki in drugod po svetu knjigo Svoboda v razvalinah. Podnaslov te dokumentarne knjige s slikami je: Grčarice - Turjak - Kočevje.

Katekizem za prvence, ki je izšel sedaj v Ljubljani, jim je trenutno pošel, a ga bodo že dobili. Imajo tudi najnovejšo Gregorčevo knjigo »Dogmatika«, ki govori srednješolcem o resnicah naše vere. Nekaj izvodov Meškove zadnje knjige za duhovnike je tudi še na razpolago. Postrežemo vam celo s slovenskim prevodom znamenitih Duhovnih vaj, ki jih je sestavil sv. Ignacij Lojolski. Ta knjiga je izšla pri Goriški Mohorjevi družbi.

Posebno toplo priporočajo v knjigarni letošnji zanimivi Koledar (12.— šil.).

Položaj katoliške Cerkve v Jugoslaviji

Katoliški škofje v Jugoslaviji so obravnavali na svoji letni konferenci v novembru 1960 položaj katoliške Cerkve v državi ter naslovili na vlado v Beogradu spomenico, v kateri izražajo željo po ureditvi razmerja med Cerkvijo in državo, ker »bi taka ureditev bila koristna prav tako za državo kot za Cerkve«. V njej pravijo med drugim:

Škofje si jemljemo svobodo, da podamo nekaj nasvetov, kako bi bilo mogoče priti do večjega medsebojnega zaupanja in začeti pogajanja za ureditev odnosov med vlado in Sveto stolico:

1. Paragrafa 6 in 7 državnega zakonika predpisujeta, da nihče ne sme odvrčati državljanov od udeležbe pri javni službi božji. Toda na žalost moramo ugotoviti, da učitelji in drugi šolski činitelji pritiskajo na učence in dijake, da bi ne hodili v cerkev in se ne udeleževali raznih verskih prireditvev. Nekateri učitelji grede tako daleč, da napovedujejo dijakom slabe reče, ako bodo hodili k službi božji. Tak pritisk raztegnejo tudi na starše dijakov, češ da morajo otrokom prepovedati obiskovanje cerkve, če nočejo, da bodo izgubili službo ali penzijo — in še drugačne slabe posledice jih utegnejo doleteti. To se godi še tudi dandanes in to kljub mnogostevilnim pritožbam od strani duhovnikov in škofov na naslov prizadetih oblasti. Tako početje je v očitnem nasprotju s predpisi zakona. Zato pozivljemo vlado, naj po-

seže vmes in napravi temu kršenju zakona konec enkrat za vselej.

Dalje moramo ugotoviti, da kljub jasnim predpisom zakona, ki ustanavlja svobodo bogoslužja za vse državljanse brez razlike v kaj lepah besedah, mnogi državljanji te svobode le ne smejo uživati. Mnogi zaposleni v državnih uradih in mnogi delavci, posebno tisti, ki so zaposleni v oddelku za pouk in šolstvo, si kar ne upajo hoditi v cerkev in k službi božji. Ne upajo se poročiti v cerkvi in ne poslati h krstu otroke. Imamo primere, ko so učitelji izgubili službo in jim je bilo izrecno povedano: zato, ker so se udeleževali cerkvenih pobožnosti, in to kar javno. Jasno je kot beli dan, da je tako odpuščanje iz služb v popolnem nasprotju s črko in duhom zakona. In vendar šolska vodstva žugajo podrejenim s težkimi kaznimi, ako izpolnjujejo to, kar jim nalaga njihova cerkvena zapoved.

Škofje moramo ta dejstva ugotoviti in apelirati na vlado, naj že vendar enkrat napravi konec temu krničnemu kršenju zakona. Pred dvema leti smo škofje poslali vladi posebno spomenico, ki je obravnavala obžalovanja vredne dogodke v Bačini pri Pločah v Dalmaciji. Dva duhovnika, ki sta prišla tja, da bi maševala v župnijski cerkvi, so telesno napadli in pretepli, nato nasilno izgnali iz kraja. Nasilno so jima zabranili vstop v cerkev. To je bila očitna kršitev najbolj temeljne verske svobode. Kljub temu nismo opazili, da bi bila vlada

napravila primerne ukrepe, ki bi za naprej tako početje onemogočili.

2. Državni zakonik (paragraf 16) določa: »Osebe, ki se zdravijo v bolnišnicah ali živijo v domovih za ostarele, prav tako one v šolskih taboriščih, dijaških zavodih in podobnih ustanovah, morajo imeti priložnost za izvrševanje verskih vaj v okviru hišnega reda dotičnih ustanov in duhovniki naj jih svobodno obiskujejo, kadarkoli kdo izrečno za tak obisk prosi.«

To je dober in pameten ukrep zakona. Na žalost pa moramo ugotoviti, da se odgovorni uradniki niti tega dovolj jasnega zakonikega predpisa ne držijo: Dijakom v študentskih domovih se ne daje svoboda, da bi hodili v cerkev; duhovnikom pogosto ne dajo dovoljenja, da bi obiskali bolne in umirajoče po bolnišnicah in domovih za ostarele. Položaj moč in fantov v vojski in oseb v ječah ter poboljševalnicah je pa še slabši. Vsaj v primerih bližajoče se smrti naj bi dobili priložnost za prejem zakramentov. Tudi vojaki v aktivni službi naj imajo svobodo iti v cerkev ob nedeljah in praznikih. Prav gotovo bi vojaška disciplina zavoljo tega prav nič ne trpela. Nasprotno — taka svoboda bi zelo ugodno odjeknila med vojaki samimi, prav tako med njihovimi starši in med ljudstvi Jugoslavije na splošno.

3. Stara navada je, da v oddaljenih vaseh, kjer ni cerkve, duhovniki spovedujejo stare in onemogle vernike po domovih. In vendar — poznamo celo vrsto primerov, da so bili duhovniki zavoljo izpolnjevanja te pastirske dolžnosti kaznovani. Sodniki, ki nalagajo take kazni, prav gotovo naprav-

ljajo hudo škodo skupnosti, ko ustvarjajo upravičeno javno nezadovoljnost z javno civilno upravo v naši domovini.

4. Prosimo, naj nameščenci, delavci, dijaki in šolski otroci imajo prost dan ne samo ob nedeljah, temveč tudi na zapovedane praznike, ki jih je samo deset na leto v naši državi.

5. Ker zakon ne dopušča verskega pouka v nobeni šoli, bi bilo popolnoma pravično, da bi bila po šolah enako zabranjena protiverska propaganda. Šole so last ljudstva; velika večina našega ljudstva je verna in želi otroke vzgajati v verskem duhu. Duša in srce mladine sta oškodovana, če njihova vzgoja v šoli nasprotuje vzgoji doma in družine. Zlasti učitelji v ljudskih šolah naj bi ostali zgolj pri razlaganju učnih predmetov.

Tudi vemo, da zakon ne omejuje verskega pouka zgolj na štiri stene župnijskih cerkva. Torej je verski pouk dovoljen v vseh cerkvah brez razlike. In vendar so se našli sodniki, ki so kaznovali duhovnike zavoljo takega pouka v kapelah in vaških podružnicah. Kaznovali so jih z ječo in denarno globo. Podobna kazen je zadela marsikakega duhovnika, ki je sprejel v pouk otroka brez pismenega dovoljenja obeh staršev, čeprav je otrok prišel prostovoljno. Pa vendar zakon ne zahteva izrecno nikaškega podpisa staršev. Poleg tega nekateri šolski vodje odvrčajo učence od verskega pouka z različnim nezakonitim strahovanjem. Bili so primeri, da so šolske oblasti primorale starše k izjavi, da njihovi otroci nimajo dovoljenja za verski pouk.

(Nadaljevanje na 6. strani)

LOGA VES ob VRBSKEM JEZERU

(Smrtna kosa)

Ze zopet moramo poročati le žalostne vesti, da sta umrla dva domačina posestnika. Dne 20. tm. smo položili v naročje matere zemlje komaj 52 let starega trgovca in gostilničarja Valentina Urabla. Ze dalje časa je bolehal na jetrih. Te bolezni tudi spretni zdravniki niso mogli ozdraviti. Bil je mirnega značaja ter rad postregel vsakomur, ter bil radi tega pri ljudstvu priljubljen.

Komaj osem dni navrh to je 27. januarja pa smo pokopali Petra Kramerja, pd. Fileja v Logi vesi, ki je bil šele 63 let star. Tudi naš Peter je bil miren človek in priljubljen. Bil je že od mladosti vnet pevec (tenorist) in pel v cerkvi kakor tudi pri našem pevskem društvu. Ker je ljubil tudi svoj narod in stal zmerom na naši strani, je bil ob času Hitlerja aretiran in odpeljan v celovško ječo, kjer je bil več mesecev zaprt.

Pri pogrebu se je zbralo veliko žalnih govtov in obema so zapeli domači pevci za slovo lepa pesmi. Ker sta bila oba člana požarne brambе, se je udeležila ta pogreb s svojo godbo. G. župnik Repnik je pa v lepih in tolažljivih besedah vzel slovo od rajnih. Naj počivata rajna po zemljskem trudu mirno v domači zemlji. Družinama pa izrekamo naše sožalje!

VELIKOVEC — ŠT. RUPERT

(† Jožefa Petek)

V torek, dne 9. januarja, smo na šent-ruperškem pokopališču pri Velikovcu položili k zadnjemu počitku gospo Jožefo Petek, soprogo znanega slovenskega zdravnika g. dr. Petka. Dolga desetletja je s svojim mozem delila in nosila vso težo odgovornega zdravniškega poklica in pri vseh koroških neprilikah breme slovenskega političnega delavca.

Številni znanzi iz vseh delov Koroške so se pogrebnih svečanosti udeležili. Pogrebne obrede je opravil šent-ruperški župnik g. dr. Franc Zeichen ob asistenci upokojenega kateheta g. Orla. Moški zbor iz Št. Vida v Podjuni je ob odprtem grobu zapel pokojni v slovo, poslovilne besede pa je izrek g. dr. Zeichen. — Naj počiva v miru!

Blagemu možu v spomin

(† Valentin Štangl)

Na Fali ob Dravi je v 85. letu za večno zatisnil svoje oči Valentin Štangl, rojak iz Kotmare vesi.

Že kot mlad mož je postal znan po Podjuni kot marljiv in vesten občinski tajnik in si je posebno v Šmihelu pridobil mnogo prijateljev. Pokojnik pa je bil bogonarjen muzik. V cerkvi je s petjem in orgljanjem Bogu dajal čast. Njegov pevski zbor pri Šmihelskem prosvetnem društvu »Gorotan« je z gostovanji zbujal navdušenje in veselje za našo domačo slovensko pesem po vseh Koroški. Večkrat je nastopil tudi v Celovcu in dvorani pri Trabesingerju.

Pokojnik je bil tudi marljiv združnik. Med drugim je bil soustanovitelj pliberške posojilnice. Povsod je bil v oporo požrtvovalnim duhovnikom pri njihovem verskem in izobraževalnem delu, posebno tedanjemu dekanu Martiniču in č. gg. Hornböcku in dr. Lučovniku.

Tudi ob vsem delu na posestvu v Selnici ob Dravi, ob ljubezni in skrbi za družino, je vselej in z veliko požrtvovalnostjo

Pri nas na Koroškem

pomagal pri olepšanju božje službe s petjem in orgljanjem. Dolga leta je hodil orglat v farno cerkev pri Devici Mariji v puščavi in k Sv. Ožbaltu. Posebno rad pa je prihajal v rodne kraje na obisk k hčeri, poročeni Muri v Beli.

Verniki so mu na poslednji poti na selniško pokopališče v velikem številu izkazali poslednjo čast, pevci iz Št. Ožbalta so mu pa zapeli v slovo. Blagi mož, počivaj v miru! Sorodnikom izražamo naše iskreno sožalje.

ŠT. ŠTEFAN NA ZILJI
(Zadnja pot † župnika Pelnafa)

Ze dolgo so nosili blagi štefanski gospod župnik Pelnaf težo križa in bolezni. Bili so v spomladi 1960 dva meseca v bolnici in se zopet vrnili, kakor že prej večkrat. Bolečine so postajale vedno večje, a železna in jeklena življenjska volja in sila sta bili močnejši. Niso tožili in ne klonili kruti bolezni in ko je postalo vedno bolj nevarno, so se le težko odločili za pot v bolnico v Celovec. Ker so to želeli prevzvišeni nadpastir, da bi — človeško sojeno — olajšali trpljenja in bolečine, so se 10. decembra pri farni božji službi v svoji zadnji pridigi poslovili, rekoč: »Molite zame in potrpite, kmalu bom zopet prišel!« Človek obrača Bog obrne. Bolečine so nehale, rane zacelile in že so bili v veselem pričakovanju, da pridejo čez dva ali tri dni nazaj med svoje farane kot aktiven dušni pastir, pa je Vsemogočni posegel vmes in jih poklical k sebi.

Dne 25. januarja jih je mrtvaški avto pripeljal k »zadnji maši in pridigi«. Naša farna cerkev še ni bila nikdar tako nabito polna, kakor na ta dan. Vsa fara se je slavljala v tihi žalosti in bolesti od svojega dragega duhovnega očeta. Rosne so nam postale oči, ko smo v nagovoru milostljivega g. kanonika A. Zechnerja pri slovesni maši zadušnici slišali toliko lepega in značajnega iz življenja in delovanja pokojnega župnika: Vztrajen, značajan, bistroumen in dosleden do svojega 92. leta, si je rajni dušni pastir pridobil spoštovanje in zaupanje vseh v domači fari in še sosednjih župnijah. Zahvalili so se v imenu prevzvišenega škofa za vse, kar so delovali, učili in žrtvovali preko dveh svetovnih vojn, mnogih preizkušenj in težav.

Po Liberi se je uvrstil velik sprevod z množico nad tisoč pogrebcev, med katerimi so bili šolarji, požarna bramba, zastopniki uradov, 23 duhovnikov, mnogo vernikov iz sosednjih župnij, da tako izkažejo zadnjo čast in molijo za dušni mir pokojnika. V več nagovorih smo po slovesnih pogrebnih obredih v obeh deželnih jezikih slišali

ganljive besede zahvale in globoke žalosti ob odprtem grobu svečenika Gospodovega, ki so dopolnili 17. 1. ravno 63 let pastirovanja v Št. Stefanu na Zilji. Naj jim bo ljubi Bog milostljiv sodnik in dober plačnik za vse, kar so storili za neumrljive duše in za božje kraljestvo. Blagega župnika hočemo vsi ohraniti v živem in pobožnem spominu. Requiesce, anima pia! Spočij se zvesta duša pri božjem Srcu!

ŠT. VID ob GLINI

(Preč. g. Demšar obhajal osemdesetletnico)

Sredi januarja je obhajal preč. g. Anton Demšar, dušni pastir v bolnici usmiljenih bratov v Št. Vidu častljivo obletnico: dopolnil je osemdeset let življenja.

In to življenje je bilo razgibano. Rojen je bil 14. januarja 1882 v Trziču na Gorenjskem, Nadarjenost in veselje do študija sta ga vodila do gimnazije in po maturi v semenišče. V duhovnika je bil posvečen 14. julija 1906. — Tako je leta 1956 obhajal svoj zlatomašni jubilej. — Kot kaplan je deloval v več farah ljubljanske škofije. Kot Gorenjecu mu je bila najljubša seveda Gorenjska in tako je zaprosil za farno Zasip pri Bledu. Tu je deloval od leta 1927 pa do Velike noči 1941, ko so ga z ostalimi duhovniki na Gorenjskem nacisti pregnali.

Po vojski je jubilent prišel na Koroško. Kot bi se naveličal vednega preseljevanja je prevzel službo dušnega pastirja v Št. Vidu ob Glini in tam ostal. Goreče se zavzema za dušni blagor bolnikov; a poleg tega pomaga tudi v fari. Kjer le more, rad priskoži na pomoč.

S svojim vedrim značajem si je pridobil srca bolnikov, ki so v svoji bolezni in potrnosti še posebno hvaležni za vsako tolažilo, prijazno besedo. Zato ni čuda, da so njegov jubilej skušali čim lepše proslaviti in to bolniki kakor tudi farani v Št. Vidu ob Glini. Tako so mu pokazali svojo hvaležnost, obenem pa se mu zahvalili za njegovo požrtvovalno delo.

Njihovim čestitkam se pridružujemo tudi mi in želimo jubilantu še dolgo vrsto zdravih, srečnih let.

PODROJE pri GLOBASNICI

(† Franc Božič)

Dne 20. januarja 1962, se je pri delu v gozdu, samo nekaj streljajev daleč od doma, v 72. letu starosti smrtno ponesrečil Pajankov oče, Franc Božič. V enem letu je to že 4. primer v občini, da je smrt nepričakovano na tragičen način iztrgala štirim našim družinam družinske očete. Rajni oče Pajank je bil kmet z dušo in telesom, vzoren mož in skrben družinski oče. Podroje še niso videle toliko pogrebcev med katerimi je bilo okrog 25 duhovnikov, kot jih je bilo v ponedeljek, dne 22. 1. 1962, ko smo pokojnega spremili na njegovi zadnji poti v globaško cerkev, kjer sta darovala za zveličanje njegove duše sv. maši zadušnici sin rajnega č. g. France Božič, žrelski provizor, ter domači gospod župnik.

Ob odprtem grobu sta spregovorila rajnemu v slovo, žalujoči družini, vdovi Tilki, sinovom Farnetu, Stanku in Folteju pa v tolažbo č. gg. župnik France Posch in velikovški dekan Kandut. Žalni slovesnosti so dali še posebno lep okvir z ganljivimi žalostinkami domači cerkveni pevci pod vodstvom č. g. Silva Miheliča in pevski zbor iz Velikovca. Žalujoči družini naše srčno sožalje!

Rajnemu očetu naj sveti večna luč!

SVETNA VES — ŠT. JANŽ

(Srčno kri so darovali)

Med vsemi občinami je dosegla Svetna ves - Št. Janž v Rožu poseben rekord. Od 893 prebivalcev je v času od leta 1958 do letos darovalo Rdečemu križu 281 ljudi: to pomeni: vsak tretji prebivalec. —

V letu 1958 se je prostovoljno javilo 71 darovalcev krvi, leta 1960 se je število teh povišalo na 94 in letos je v prvih dneh januarja doseglo število nesebičnih darovalcev krvi že 115. S tem se je banka krvnih rezerv precej obogatila. Občina Svetna ves pa je s tem plemenitim darom krvi dosegla absolutni rekord na Koroškem.

Da je bil v tej občini dosežen tolik uspeh,

Naše prireditve

ŠT. JANŽ V ROŽU

Farna mladina v Št. Janžu vabi na igro Slavka Savinška:

»GRČE«.

Prireditve bo v nedeljo, 4. februarja, ob pol 8. uri zvečer pri Tišlerju. Ta resna igra prikazuje trdo življenje naših kmetov-grč. Prirejena je po večerniški povesti Mohorjeve družbe. Na Koroškem bo to prva predstava.

Vabljeni!

GLOBASNICA

Katoliško prosvetno društvo v Globasnici priredi v nedeljo, dne 4. februarja 1962, ob 14. uri popoldne pri Šoštarju igro

»REVČEK ANDREJČEK«.

Vsi od blizu in daleč vabljeni!

ŽELEZNA KAPLA

V nedeljo, 4. februarja bo ob pol 12. uri v farni dvorani predavanje s skioptičnimi barvnimi slikami:

»Južna Amerika — ljudje in navade«.

Predaval bo preč. g. Zaletel Vinko, ki je v lanskem poletju obiskal Južno Ameriko in tamkanišnje izseljence. S potovanja je prinesel celo vrsto krasnih barvnih slik in zanimivih doživljajev.

K temu predavanju so vsi pristrčno vabljeni!

ZVABEK

Farna mladina iz Vogrč gostuje v nedeljo, dne 14. febr., ob pol treh pop. z igro:

»GENOVEFA«

v farni dvorani v Zvabeku.

Vsi pristrčno vabljeni!

GLEDALIŠČE V CELOVCU

Slovensko narodno gledališče
gostuje v Celovcu

V okviru kulturne izmenjave med Koroško in Slovenijo bo gostovala opera Slovenskega narodnega gledališča v Ljubljani v celovškem mestnem gledališču z dvema predstavama.

V soboto, dne 10. februarja, ob 19.30 uri zvečer bo izvajala opero znamenitega italijanskega skladatelja Giuseppeja Verdija »Nabucco«.

v nedeljo, dne 11. februarja, popoldne ob 13.30 bo pa predstavila izvorno opero nadarjenega slovenskega komponista moderne smeri Marijana Kozine »Ekvinokcij«.

Obe predstavi vsem priporočamo. Oskrbite si takoj karte pri gledališki blagajni! Ker zaradi visoke umetniške kvalitete gostov vlada za njihov nastop veliko zanimanje.

JUBILEJ THEA KNAPPA

Te dni obhaja celovski gledališki umetnik Theo Knapp 50-letnico svojega gledališkega udejstvovanja. Za ta lepi jubilej bo priljubljeni umetnik nastopil v eni izmed svojih najuspešnejših vlog, kot graček Jan Zarembo v vedri opereti »Poljska kri« Oskarja Nedbala, katere premiera bo jutri v petek dne 2. februarja. Jubilantu iskreno čestitamo k jubileju in mu želimo še mnogo lovorik na odrskih deskah!

Mestno gledališče

Petek, 2. febr.: Polenblut, opereta (premiera). — Sobota, 3. febr.: Die Macht des Schicksals, opera. — Nedelja, 4. febr.: ob 15.00 uri: Polenblut, opereta. — Torek, 6. febr.: Die verkaufte Braut. — Sreda, 7. febr.: Die Macht des Schicksals, opera. — Četrtek, 8. febr.: Polenblut, opereta. — Petek, 9. febr.: Mit besten Empfehlungen, komedija. — Sobota, 10. februarja: Nabucco, opera, gostuje Slovensko narodno gledališče iz Ljubljane. — Nedelja, 11. febr.: ob 13.30 uri: Ekvinokcij, opera, gostuje Slovensko narodno gledališče iz Ljubljane.

Dva prostora za trgovino

v Podjuni ali Rožu iščem. Najemnino plačam tudi za par let vnaprej. Ponudbe pošljite na upravo lista pod značko »Zaupanje«.

ZAHVALA

Ob prebridki izgubi moje dobre, nepozabne mame

Marije Kumer, roj. Hribar

izrekam iskreno zahvalo vsem, ki so dobro mamo v tako častnem številu spremili na njeni zadnji poti, in vsem darovalcem vencev, posebno sestrični Albini, ki je poklonila venec tudi v mojem imenu.

Nadalje se zahvaljujem preč. g. dekanu Francu Vrulihu za pogrebne obrede in za nadvse v srce segajoči poslovilni govor ob odprtem grobu, kakor tudi za fotografiranje na mrtvaškem odru. Hvala pa tudi preč. g. župniku Valentinu Benediku za spremstvo na njeni zadnji poti.

Iskrena hvala velja vsem domačim, ki so dobri mami pripravili tako lep pogreb, četudi jim ni bila rodna mati. Bog naj jim poplača vse, kar so ji dobrega storili v 20 letih ter z njo delili bridkosti in veselje.

Bog plačaj tudi vsem, ki so meni stali ob strani v teh težkih dneh ter mi izrazili svoje sožalje pismeno ali ustno. Izrekam hvalo tudi preč. g. Teofilu Henseju, župniku na Strmcu, za službo božjo za rajno in za zvonjenje v slovo ljubi mami. Hvala tudi šentjurškim pevcem, ki so peli pri sv. maši zadušnici, in vsem faranom, ki so se udeležili sv. opravila ter mi tako olajšali žalost, ker se nisem osebno mogel udeležiti pogreba.

Vsem še enkrat: Bog plačaj!

STRMEC — DOMAČALE, 29. januarja 1962.

Globoko žalujoči
edini sin LOJZE, organist.

Iz gledališča o samostan

Pravijo, da sedanje stoletje prehaja v zmago nevere. Ta trditev deloma drži, če pomislimo, da je prav v tem stoletju zavzelo brezboštvo organizirano obliko, kakor je doslej še ni imelo v nobeni dobi. Državni aparati so postavljeni v službo organiziranega brezboštva in nekatere države trošijo ogromne milijarde za brezbožno propagando, za boj proti Bogu.

Res pa je tudi, da je v zadnjih sto letih mnogo onih, ki so iskali resnico, našli pot do Boga. Pa to niso le posamezniki, po njih vzgledih so potem tudi nešteti drugi prišli do spoznanja in se oklenili s čudovito vero Kristusa in njegove Cerkve. Te, ki so iskreno iskali resnico in jo po težkih bojih ter večkrat hudih zablodah končno našli, imenujejo konvertite. Iz najrazličnejših stanov in poklicev prihajajo ti spoznavalci in spoznavalke. So to učenjaki, filmske zvezde, gledališke igralkice, cirkuški umetniki, pesniki ali pisatelji, bankirji; od najvišjih verskih predstavnikov krivoverških cerkva do najbolj zablodelih povesltnjakov; čudovito pisana je njih družba, toda eno so postali, ko so našli Kristusa.

Pariška gledališka igralka, ki je izpila sladkobno čašo opojnosti uživanja, Eva Lavalliere je ena izvoljencev božje milosti in usmiljenja; sredi razburkanega življenja je zahrepenela po nečem lepšem...

Bila je preprostega stanu in njena mladost je bila polna grenkosti. Bog pa jo je obdaril z velikimi sposobnostmi in kmalu je zaslovela kot izborna gledališka igralka. Vrata svetovnih gledališč so se ji široko odpirala. Postala je bogata, bila je oboževana. Deležna je bila viharjih aplavzov in tišočje je privabljaljo njeno ime h gledališkimi predstavami. Toda pri tem blesku in slavi je pozabila na svojo dušo. Sicer je bila deččna verske vzgoje v mladosti. Brezverna družba pa jo je kmalu potegnila s seboj v močvirje življenja; živeti je začela, kot da Boga ni, in padle so vse ovire morale in poštenja...

Ko se je nekega zgodnjega jutra vračala z nočnega zabavišča mimo cerkve Srca Jezusovega (slavni Montmartre, v katerega bližini so največji nočni lokali Pariza), jo je duhovnik, ki je stopil iz cerkve, žalosten pokaral, da pelje tako življenje v pogubljenje. Tega opomina ni mogla več pozabiti...

Zapustila je gledališko kariero in stopila v samostan, nato pa živela v samotni hišici v molitvi, premišljevanju in dobroti. Šla je celo misijonarit v Afriko.

Našla je resnico, mir srca, neskajeno srečo, Kristusa...

Čas je zlato

Kratka je doba našega gospodinjskega šolanja, šest mesecev. Zato je potrebno, da jih čim bolj izkoristimo. Naučiti in vzgojiti se moramo za življenje. Uk nam nudi šola, značaj si pa moramo kovati same. Tudi za to imamo dovolj napotkov in prilik. V duhovnih vajah smo n. pr. spoznale, kako dragocen je čas.

Trenutek za trenutkom sestavlja moje življenje. Kakor te trenutke izpolnim, taka bo moja življenjska pot. Dobro izrabljen trenutek me more osrečiti ali storiti nesrečno. Eva je v trenutku povzročila nesrečo vsemu človeštvu.

Dobra beseda, ki jo v trenutku izrečem vrstnici, plemeniti njo in mene. Dobro delo, ki ga storim, mi ostane za večnost. Grešna vaba slabega trenutka mi more roditi pogubo, če se ji odločno ustavim, pa pripraviti nebesa. Le sedanji trenutek je moj. V tem trenutku moram biti dobra in značajna.

V trenutku mi ponuja Bog svojo očetovsko roko. Če jo primem, me dalje vodi v dobrem, če grem mimo božje ljubezni, si sama utiram nesrečno življenjsko pot.

Kako nespametno zapravlja marsikatero dekle čas! Ne ve, kaj bi storila, da bi ji čas hitreje potekel. Kolika škoda za njen značaj in njeno neminljivo srečo!

Kuglitsch Elizabeta,

gojenka gospodinjske šole v Št. Jakobu.

Mladino obtožujejo...

Pri nekem velikem in več dni trajajočem zborovanju so imeli mladino na zatožni klopi. Govorili so starši, duhovnik, zdravnik, mladina. Glavni naslov razpravljanj je bil: »Mladina pred življenjem«. Vsi so iznesli svojo sodbo o današnji mladini; pa jim prislusnimo...

Dekle: Kaj hoče mladina? Kaj dela?

Sama daje odgovor in navzoča mladina ji pritrjuje. Mladina išče resnice in pravice. Sicer skuša razumeti razmere v svetu in je pripravljena, da se daje in sodeluje, čeprav morda večkrat v preognjivem zaletu.

Veliko pa je vprašanje, ali smo danes pristna mladina, ki se daje, ali pa smo uporniki pred pomeščanjem, potvaro, pomanjkanjem iskrenosti, ki je je toliko v današnji družbi?

Če smo to slednje, namreč uporniki proti družabnim maniram časa, ali je ta upor kaj slabega, obsodbe vrednega?

To je naša velika pustolovščina, ki nas stiska. A ne bojimo se ne današnjega časa ne sveta; ljubimo ga. Zahtevamo le, da nam odrasli dajejo ljubezni, razumevanja, duhovnosti.

Oče: Je to dvojje svetov: odrasli in mladina. Med obema je treba zopet zgraditi podrti most. A oče naj bo dober oče in otrok dober otrok.

Mati: Prav, da hoče mladina živeti svoje življenje. A kako? V starših morajo razbra-

ti govorico ljubezni, ki se kaže v vsakdanjih žrtvah. Če starši ne znajo mladini priti nasproti, naj vsaj mladina stori prvi korak.

Duhovnik: Mladina je bolna; a biti bolan ne pomeni, da človek ne more več ozdraveti. Vidimo mladino, ki hoče resnico, zato prihaja z ranami, s problemi. Pogledimo znake bolezni. Prava diagnoza je že polovica uspeha. Mladina hoče, da jo vodimo. A če jo trdo držimo, se upre: noče vedno plačati ceno, ki jo terjajo njeni problemi. Za ideale ji je malo; hoče hitrih uspehov, hoče čimprej v prakso. Vržna je nehoti v svet, a s pomanjkljivo pripravo za življenje, ki ni šport in splošnost, temveč delo, zabava, ljubezen. Mladina ne ve, čemu naj živi in umira. Nima eshatologije: to se pravi, da nima nekaj onstran mladosti, za kar bi se ji splačalo živeti.

Zdravnik: Mladina je vedno enaka. Očitamo ji: če bi razumela... če bi mislila takole... če bi delala takole... A v tem slučaju bi ne bila več mladina, ampak že odrasli. Vzgojiti mladostnika je kakor zidati stavbo: od temeljev do notranjosti. V človeku je najprej telo, nato duševnost. Vzgoja mora biti celotna. Starši se morajo približati mladini, a z mladostnim duhom. (Ploskanje splošno)

(Tako Duh. življenje. Mladina, kaj miliš k temu in nam pošli svoj zagovor.)

Krivične obsodbe...

V nemškem časopisu je bila zapisana sodba, ki svari pred pavšalno krivičnostjo. Pisec govori o kriminaliteti med mladimi ljudmi. Ugotavlja zanimivo dejstvo, da je med domačim ljudstvom odstotek zločinov sorazmerno mnogo višji kakor pa med priseljenimi inozemci in begunci. Opira se na statistiko policije. Isto ugotavlja glede moralnih deliktov.

Temu se pisec kar čudi; saj bi bilo pričakovati prav obratno. Tisti, ki so morali zapustiti vse, premoženje in svojce, se vendar v tujem svetu znajdejo povsem zapuščene, brez slehernih vezi ljubezni, tradicije, poznanstva in navezanosti na preteklost. Vrženi v čisto novi svet in v nove boje za življenjski obstanek, bi vendar vse laže pogazili moralne, verske in človečanske nagibe in segli po brezobzirnejšem

sredstvu, da pridejo do denarja, užitka ali naslade.

Tudi pri nas v Avstriji smo priče vsakodnevni zločinov in moralnih deliktov mladine. Časopisje jih prinaša vsak dan iz vseh pokrajin države. Znano je, da biva v Avstriji tudi mnogo tujcev in beguncev. Tudi med zločinci najdemo inozemce. Prav to je že večkrat dvignilo javno mnenje proti nedržavljanom, ki uživajo gostoljublje države. Prav gotovo nihče ne more zagovarjati zločina, pa naj ga izvrši kdorkoli. Vendar pa — kot tudi pisec nemškega poročila zatrjuje — je povsem krivično posplošiti in zločin enega tujca pripisovati vsem inozemcem, ki se po večini niso po lastni krivdi znašli v nezavidljivem položaju brezpravnega človeka v tujini. To tem manj, če je statistično ugotovljeno, da je med tujci kriminaliteta manjša kot med domačim prebivalstvom...

Športni kotichek

HOKEJ NA LEDU

37. KAC:DOSZA UJPEST 12:3 (4:0, 3:3, 5:0)

38. KAC:KITZBOHEL 5:2 (3:1, 0:0, 2:1)

39. KAC:ZELL AM SEE 10:0 (3:0, 3:0, 4:0)

V treh zaporednih tekmah pred domačo publiko so Atleti slavili tri izdatne številčne zmage, vendar kvaliteto niso kaj prida pokazali in zato jih je malioševilna publika zasluženo izživigala. Popolna katastrofa so bili nastopi Morellija, ki zastopa obolelega Lemona. O kakšni zmotni taktiki v celovškem moštvu skoraj ne moremo govoriti. Gledalcev v mestni dvorani je vedno manj, in preostala peščica se obnaša pogosto porazno, nešportno. Po izjavi nekega uglednega starejšega gledalca obiskuje tekme na ledu 80 odstotkov »podivjane mladine«, 15 odstotkov radovednežev — z zvonci, trobentami in ostalimi »glasbili« pa sodi v norišnico. Če bi od stotih njegova trditev veljala, potem o idealnem športu v Celovcu res ne moremo govoriti.

Madžarski privak se je imel zahvaliti izredni nerazpoloženi domačega napada, da je zapustil Celovec le z devetimi goli razlike. Tekma proti Tirolcem je bila dokaj razburljiva in zmaga nad tekmeči za tretje mesto pravzaprav ne pomeni presenečenja. Igra s Zell am See pa raje zavijmo v plašč pozabe! Letošnje prvenstvo je že odločeno. Najvišjo latoriko je tokrat osvojil Dunajski drsalni klub, v katerem z izjemo Bachure, Tureka in obeh Kanadčanov nastopajo igralci, ki sodijo pod avstrijsko povprečje. Najvišjo latoriko so torej pridobili štirje(!) igralci. Po gostovanju dunajske revije na

ledu v Celovcu bodo gostovale nekatere najboljše švedske ekipe, ki bodo morda zopet privabile nekdanje številne gledalcev.

SMUCANJE

Srečanje najboljših srednjeevropskih skakalcev so tokrat odločili zase Nemci, s tesno razliko točk sledi avstrijska ekipa. Tretje mesto je zasedla Jugoslavija. Izredno neugodni vremenski pogoji v Bischofshofenu so ovirali marsikatero tekmovalca, da ni mogel razviti vseh svojih sposobnosti. Tako je glavna borba potekala med Nemcem Klejem in Bolkartom ter mladim Slovincem Jemcem, katero sta prva dva z malenkostno prednostjo odločila v svojo korist. Četrtri je bil Avstrijec Egger.

Na tekmovalstvu junorjev je premočno zmagala jugoslovanska ali bolje rečeno, slovenska reprezentanca — med posamezniki pa je bil najboljši Jeseničan Ludovik Zajc, ki je napravil izreden vtis na gledalce in strokovnjake. Sobotna in nedeljska smučarska tekmovalstva so se končala z izrednimi zmaganji avstrijskih zastopnikov na vseh terenih. Smrtno nevarni smuk v Cortini je pred vso svetovno elito odločil zase Karl Schranz, v dolini Grödena je zmagala v smuku Grete Grander in si tako priborila mesto v avstrijski ekipi, ki bo nastopila na svetovnem prvenstvu.

Na tekmovalstvu v počastitev Tonija Marka, ki se je ubil ob dvjem smuku, je s premočno zmagalo avstrijsko zastopstvo. V slalomu in veleslalomu je zmagal Ernst Falch. Zelo so razočarali Francozi, ki so le v veleslalomu dosegli dobre rezultate.

KNJIGA — moje veselje

Morda je največ takih knjig na knjižnem trgu in v knjižnicah, ki naj bi ljudem olepšale ure počitka, prostega časa in dolgočasje. To so knjige z lahko, zabavno, zanimivo in kratkočasno vsebino. Ponajveč so to romani, povesti in pustolovski popisi.

Kdor vprašuje, kaj naj bere, se to vprašanje največ nanaša prav na knjige take vsebine: torej na romane in povesti. Vemo, da bi bilo povsem zgrešeno, če bi segali le po takih knjigah, vendar pa smemo trditi, da je tudi tovrstno čtivo potrebno.

Povesti in romanov je na knjižnem trgu brez števila. Dan za dnem pisatelji izdajajo nove. Jasnega pregleda čez vso to množico pisane knjig ne more nihče imeti. Še manj pa more o vseh teh knjigah dati kdo jasne ocene. Brez dvoma imajo mnogi romani ali povesti pravo umetniško vrednost, mnogi pa so tudi brez vsake vrednosti. Tudi morejo biti versko, moralno ali leposlovno neoporečni, morda celo zelo dobri, morejo pa biti tudi slabi ali tudi zelo škodljivi.

Vprašanje je le, kako ugotoviti, da sta povest in roman moralno slaba. Jasno je to mogoče ugotoviti šele, ko knjigo preberemo. Takšna ugotovitev pa je seveda že prepozna. Zato imajo v nekaterih deželah sestavljen spisek bolj znanih pisateljev in njihovih knjig, katerim je dodana označba, koliko so le-te moralno vredne. Tudi v Avstriji imamo nekaj podobnega, a omejuje se največ na časopise, revije in ilustracije, ki izhajajo v Avstriji in Nemčiji in se v Avstriji prodajajo.

Če pa takega seznama o vrednosti knjig nimamo, potem moramo biti previdni, ko izbiramo berivo. Za svet vprašajmo vestnega in izkušenega človeka ali pa se vsaj pozanimajmo, katera založba je knjigo izdala. Če je knjiga izšla v katoliški založbi, jo mirno vzamemo v roke, pri drugih pa je previdnost dvakrat na mestu. Če pa vsega tega ne moremo, vsaj na vsak način knjigo odložimo takoj, ko začutimo, da nam postaja nevarna.

Tudi glede povesti in romanov, ki jih ni sicer mogoče obsoditi z moralnega ali verskega stališča, je prav, da smo previdni. Veliko je namreč med njimi takih, ki nimajo prav nobene vrednosti. Na prvi pogled se jim pozna, da jih je pisatelj pisal površno in naglo ter le za denar. To je množica današnjih izdaj v tedenskih ali mesečnih zvezkih — bodi za odrasle, bodi za mladino —. Svet in življenje nam predstavljajo v neresnični, naivni in potvorjeni obliki. Je to nezdrava literatura, ki zastruplja, sicer počasi, a tembolj gotovo. Kdor se je navadil takega branja, je kakor zapit delavec, ki se je predal žganju. Vedno mora segati po taki hrani. Ljudje, ki so si ob takih knjigah oblikovali svoje gledanje na življenjska vprašanja, bodo kmalu »prevarani in razočarani« klonili kot slabiči.

Ko torej izbiramo čtivo, ki nas naj razvedruje, bomo najprej pazili, da knjiga ne bo moralno slaba in drugič, da bo imela kako literarno vrednost. »Šunda« ne bomo brali brez potrebe. Je škoda časa! Saj je toliko dobrih knjig! Zakaj bi se torej hranili z odpadki?

So pa poleg teh druge, ki tudi niso brez literarne vrednosti, a so kljub temu lahko razumljive in prijetne. Pri branju takih knjig se duh odpočije in dvigne. Ko tako delo preberemo, se počutimo olajšane. Spoznali smo življenje od nove strani in ni nam žal, da živimo, ko po dobri knjigi znova odkrijemo novo skrivnost pisanega življenja.

Človekova izobrazba se ne meri po tem, koliko knjig je prebral, marveč po tem, kako jih je predelal. Zahteva se torej kakovost, ne pa količina. Če velja to za vsako branje, velja še prav posebej za branje leposlovnih knjig. Tu je namreč nevarnost večja kot drugod, da bi hlatal za koncem, da bi zvedel, »ali sta se vzela ali ne«. Pravi užitek bomo imeli le tedaj, če bomo brali s premislekom. Tudi duhovni kruh (to je tudi čitanje knjig) mora človek uživati v trudu in znoju, pravi lepo neki modrijan. Le tako branje knjig mi bo pripravilo mnogo užitka in veselja.

Radlmayr pomaga varčevati! Theresienthalertkanina pri

RADLMAYR BELJAK-VILLACH

O oralnem zaščitnem cepjenju proti otroški paralizi

Človeka spreleti strah po vseh udih, če zve, da je nekdo v bližini zbolel za otroško paralizo. Sicer se pa ljudje ne menijo dosti za kužne bolezni, ker se zibljejo v optimističnih občutkih, češ: Mene že ne bo zadela ta nesreča. Da vzdramijo ljudi iz te ravnodušnosti, oziroma brezbrčnosti do zaščitnega cepjenja, so se pristojne avstrijske oblasti odločile, da uvede širokopotezno brezplačno zaščitno cepjenje, ki je začelo v pozni jeseni lanskega leta. Oblasti se trudijo na vse pretege, s članki v časopisih, s predavanji in po radiu, da bi opozorile široko plast ljudstva na važnost te akcije. Gre nekako za velikanski vojni pohod proti skrivnostnemu in grozljivemu sovražniku človeštva, to je proti povzročitelju otroške paralize, ki lahko usmrti mladega in odraslega človeka, ki ne prizanaša nobeni starosti in zapusti v slučaju ozdravljenja trajno okvaro rok in nog v obliki večjih ali manjših ohromitev in hudih izkaz trupa.

Proti temu se poslužujejo zdravniki novega načina cepjenja, ki ga imenujejo po iznajditelju Amerikancu profesorju Albertu B. Sabinu »zaščitno cepjenje proti otroški paralizi po Sabinu«. Pri tem popolnoma novem postopanju ne vbrizgavajo več cepiva z iglo pod kožo, ampak ga dovajajo telesu skozi usta s požiranjem. Zdravnik da cepjencu par kapljic cepiva na košček sladkorja ali jih pomeša s sirupom. Ker vzamejo cepjenci cepivo z ustni, imenujemo to zaščitno cepjenje tudi »cepjenje s požiranjem« (die Schluckimpfung) ali z znanstvenim imenom »oralno« cepjenje, kar izvira iz latinskega samostalnika os, oris — usta, oziroma iz tozadevnega pridevnika oralis, -e (usten, -a, -no).

Marsikateri starši bodo menili in vprašali: Naše otroke so vendar cepili pred nekako tremi leti proti otroški paralizi. Zakaj pa zopet obnavljajo to cepitev?

Prvo cepjenje proti otroški paralizi, imenovano po iznajditelju Salku, so izvedli v resnici pred približno tremi leti. Med tem časom so pa odkrili zdravstveni znanstveniki, predvsem v Ameriki, še boljše in učinkovitejše zaščitno cepivo proti otroški paralizi. Pri sedanjem zaščitnem cepjenju uporabljajo izključno zaščitno cepivo po Sabinu. Znanstveniki namreč domnevajo, da cepivo po Salku, to je zaščitno cepjenje z injekcijami, ne nudi zadostne vsestranske zaščite.

V nadaljnji razpravi vam hočem razložiti bistvo cepiva po Salku in bistvo cepiva po Sabinu. Ko je doktor Jonas Salk, rojen 1914, z univerze Pittsburg v zvezni državi Pennsilvanija končal 12. aprila 1955 svoje poročilo o novem zaščitnem cepivu proti otroški paralizi, se je vzdignilo v avditori-

ju 500 zdravnikov in znanstvenikov s sedežev iz spoštovanja do tega odkritja: Dovedalo se je, da je veda premagala eno najstrašnejših in najbolj neizprosnih boleznih človeštva.

Salkovo cepivo, ki obstoji iz zamorjenih virusov — povzročiteljev otroške paralize, so od tedaj naprej uporabljali po vsem svetu milijonkrat z dobrim uspehom, posebno pri cepjenju otrok. V teku let pa se je pokazalo, da kljub širokopoteznemu cepjenju vseh slojev prebivalstva s Salkovim cepivom ni bilo mogoče preprečiti novih epidemij otroške paralize. V letih 1959 in 1960 so se namreč pojavile v Združenih državah Amerike, v Kanadi, v Avstraliji in v Franciji — in to kljub zaščitnemu cepjenju — prve epidemije otroške paralize, med katerimi je zbolelo tudi do 20 odstotkov cepljenih oseb.

Drugi raziskovalci, med temi profesor dr. Albert Sabin, roj. 1906, ruski izseljenec iz l. 1921 z medicinske fakultete mesta Cincinnati v ameriški zvezni državi Ohio, so si pa prizadevali dobiti za pobijanje otroške paralize zaščitno cepivo z živimi klicami, katere so s kemikalijami v njihovem učinku oslabili in jih napravili na ta način neškodljive za morebitno okužbo. Razlika med navedenima vrstama cepiva je torej ta, da uporabljata Salk zamorjene klice, medtem ko se poslužuje Sabin živih, toda oslabljenih klic. Sabinovo cepivo ima nadalje tudi to prednost, da ga ne vnesemo v telo

z iglo, to je z injekcijo, ampak ga cepjenec lahko vzame v tekoči obliki.

Cepjenje po Sabinu, pri katerem dovedemo telesu s požiranjem par kapljic cepiva po naravnem prebavnem kanalu, ne sproži samo zaščitnih snovi v krvi kakor Salkovo cepivo, ampak imunizira tudi črevesno sluznico; to se pravi, da jo napravi nesprejemljivo za strupenine klic otroške paralize. Na ta način so nasevek in pomnožitev divjih virusov otroške paralize v črevesu ter razširjenje okužbe z iztrebki onemogočeni. Omenjenih prednosti Salkovo cepivo ali Salkova vakcina nima. Salkovo cepivo zavaruje, da ne vderejo klice s krvnim in mezigovim tokom v celice možgan in hrbtne mozga, kar je seveda združeno z ohromitvami, nikakor pa ne zaščiti človeka pred okužbo v črevesju, kamor vendar dospejo klice z živili v ogromni množini.

Kakor je znano, spadajo povzročitelji otroške paralize k najmanjšim živim bitjem, k takozvanim virusom. Ime virus je latinska beseda in pomeni nekačo »strupeni sok«. Virusi pretvarjajo beljakovino gostiteljeve celice v svojo strupeno beljakovino in motijo na ta način celotno presnovo celic ter zastrupljajo organizem. Virus, povzročitelj otroške paralize, je okrogle oblike in meri v premeru komaj 20 milijonink milim., medtem ko merijo bakterije v dolžino in širino samo tisočinke milimetrov. Bistvena značilnost virusov je nadalje, da ne uspevajo in rastejo na navadnih gojiščih kot bakterije, ampak samo v živih celicah, najraje v ledvicah opic in v zarodku piščanca. (Prihodnjič dalje)

Kako umivamo stekleno posodo?

Stekleno posodo umivamo v mlačni vodi, v kateri smo raztopili nekoliko boraksa. Če pa je steklena posoda mastna, jo umijemo v mlačni milnici z boraksom in jo dobro izplaknimo v čisti, mlačni vodi. Kalne steklenice in kozarce očistimo s kisom in soljo pa tudi z zdrobljenimi jajčnimi lupinami: steklo postane čisto in svetlo kakor novo. Oljnat in drugače zamaščene steklenice očistimo najbolje s koprivami. Pri čiščenju steklenic in sploh steklene dobro pomaga surov narezan krompir, ki ga pustimo v steklenici 2 do 3 dni. Če so steklenice plesnive ali če sploh smrdijo, uporabljamo stolčeno oglje ali pepeliko. Po petroleju steklenice dolgo smrdijo, tudi če jih očistimo; tu bo najbolje, če jih dobro preplaknemo z bencinom, in sicer štiri do petkrat; bencin odlijemo, steklenico posušimo in izplaknemo dva do trikrat s špiritom. Če vse drugo ne pomaga, uporabimo razredčeno solno ali žvepleno kislino. Steklenice, v katerih je bilo vodno steklo,

se ne dajo očistiti. Steklene zamaške, ki se prisuše in jih ne moremo izvelči, zrahljamo s tem, da ogrejemo grlo steklenice na špirtnem plamenu. Če pa bi bila nevarnost zaradi eksplozivne vsebine ali kako drugače, ogrejemo grlo steklenice s tem, da ga ovijemo z motvozom in sučemo toliko časa, dokler se grlo ne ogreje. Pomaga tudi to, da zalijemo zamašek z oljem in postavimo steklenico v toplo ali vročo vodo. Stekleno posodo z motnim robom pomijesh prav lepo s kavno usedlino, ki ti ostane po kuhani kavi. Uporabljalj pa čim bolj svežo, vrzi jo v posodo ali v kozarec, ki ga hočeš pomiti, prilij mrzle vode in tresi sem in tja, ali drgni s krpo, nato pa izplakni v mlačno vodo. Steklenice in kozarce lahko operemo tudi tako, da denemo v vodo na drobne koščke natrgani časniški papir in jih potem preplaknemo v čisti, mrzli vodi. Če hočeš steklenico ali pločevinasto škatlo neproduktno zapreti, vzemi ostanek sveče in pokapljalj robove s stearinom, dokler nisi dosegel namena.

Velika
zimska razprodaja

Globoko znižane cene

L. Maurer

Klagenfurt, Alter Platz 35

Strokovna trgovina za umetne cvetlice, mirte in

damske klobuke

Frinjeß

KLAGENFURT, Alter Platz 34

Knittak

Šivalne in
pletilne stroje
pri

Grundner

KLAGENFURT, WIENER GASSE 10.
BLIZU MESTNE CERKVE

Nainovješe kmetijske
stroje, štedilnike, pralne
stroje, gospodinjske
potrebščine

ugodno in na obroke pri

HANS WERNIG

KLAGENFURT, Paulitschgasse (Prosenhof)

Globoko znižane cene

moškemu in ženskemu perilu

PRI

Waleher

KLAGENFURT, 10. Oktoberstr. 2

Položaj katoliške Cerkve v Jugoslaviji

(Nadaljevanje s 3. strani)

6. Cerkev ne more vršiti verskih dolžnosti in niti ne more imeti obstanka brez primernih šol za vzgojo in pouk bodočih duhovnikov. Šole za pouk duhovniškega naraščanja so nujno potrebne. Pravičnost in prava zahteva pameti je, da država vrne Cerkvi njene nekdanje šole v prosto uporabo. To je eden temeljnih pogojev, da se omogoči normalizacija v odnosih Cerkve in države.

7. Iz istega razloga je nujno, da se vrnejo redovnikom in redovnicam njihovi nekdanji samostani in druga poslopja, ki so bila njihova, preden jih je država vzela.

8. Prav tako je nujno, da se vrnejo Cerkvi v svobodno uporabo poslopja za stanovanje duhovnikov, kanonikov in škofov, poleg tega sploh vsa poslopja, ki so bila last Cerkve pred podražavljenjem.

9. Nujna potreba je, da se predružači zakon, ki govori o nacionalizaciji in konfiskaciji najetih poslopij in stavbenih zemljišč; mora se namreč preprečiti nacionalizacija in konfiskacija cerkvenih stavb in šolskih poslopij, semenišč in domov za nastanjenje duhovnikov. Ako se Cerkev taka poslopja odvzamejo, kako naj obstaja in vrši svojo nalogo? Moramo torej na tem mestu krepko poudariti, da se Cerkev ne bo nikdar odpovedala lastništvu in pravici do rabe konfisciranih cerkva in drugih poslopij.

10. Cerkev čuti dolžnost, da zahteva brezpogojno vrnitev vseh poslopij, kjer se je opravljala božja služba pred konfiskacijo.

Nekatere cerkve, kapele in molitnice je država konfiscirala brez pristanka Cerkve in dogovora z njo. Morajo torej priti nazaj v roke Cerkvi!

11. Cerkev tudi zahteva, da se ji dovoli staviti nove cerkve in stanovanja za duhovnike, pa tudi popravljati in razširjevati obstoječe. Civilne oblasti bi morale iti na roko in se ravnati po danih zakonih, ko gre za izvajanje omenjenih načrtov.

12. Pokopališča se morajo razdeliti v sekcije in priznane veroizpovedi morajo dobiti na njih lastne oddelke. Duhovniki morajo imeti prost vstop na pokopališča in opraviti predpisane obrede ob pogrebnih svojih vernikov. Prav tako jim mora zakon garantirati, da v pokopaliških kapelah svobodno opravljajo svojo božjo službo.

13. Država je Cerkev vzela pravico voditi matične knjige o rojstvih, prerokeh in smrtih, dotedanje jim je pa pobrala. Omenjene knjige in dokumenti so last Cerkve. Zato jih mora država vrniti Cerkvi, vrniti tudi pravico, da Cerkev izdaja veljavne tozadevne izkaze v svrhu verske uporabe.

14. Škofje bi želeli, da imajo dijaki, ki se pripravljajo na duhovniški stan, pravico uporabljati državna transportna sredstva, pa tudi zdravniško in bolniško oskrbo tako kot je preskrbljeno za ostale dijake. Saj velika večina dijakov, ki žele postati duhovniki, prihaja iz siromašnih družin. Prav tako bi bili škofje državi hvaležni, če bi njihovi dijaki uživali enake predprave v zadevi vojaške službe, kot jih uživajo dijaki v državnih šolah.

15. Tisk je dandanes vsakdanja potreba vseh ljudi. Cerkve ne more z uspehom opravljati svoje naloge, ko nima modernih sredstev komunikacije. V predvojni Jugoslaviji je bilo last Cerkve okoli 150 različnih verskih listov in časopisov, ki so redno izhajali. Danes obstajata samo dva majhna mesečnika. Kake verske knjižice je treba le na roko razmnoževati, ker je tiskanje zanje prepovedano. Cerkev bi morala imeti vsaj eno lastno tiskarno za svoje nujne potrebe. Torej vsaj ena tiskarna od vseh konfisciranih naj bi se Cerkvi vrnila, ali vsaj dovoljeneje naj bi se dalo Cerkvi, da si sama omisli novo tiskarno, pa čeprav bi bilo treba vso opremo dobiti iz tujine. Cerkev bi morala imeti svobodo, da sama organizira in vodi za to potrebno osebje. Državne tiskarne bi pa tudi morale sprejemati v tisk verske spise pod enakimi pogoji, kot sprejemajo vsa druga tiskarska naročila. Neznosno je, da ako poedini delavski sveti smejo odklanjati tiskanje knjig in drugih naročil v verske namene. Po trenutno obstoječih državnih zakonih ima Cerkev vso pravico tiskati in izdajati verske spise, toda v praksi se ji ta pravica le prepegosto odreka.

16. Škofje radi priznavajo, da trenutno nihče od njih ni v zaporu; tudi število še zaprtih duhovnikov je nizko in zločini nad duhovniki so zdaj mnogo redkejši, kot so bili. Vendar po nekaterih krajih sodišča nastopajo zoper duhovnike za prestopke, ki so v tesni zvezi z njihovimi verskimi dolžnostmi — nastopajo mnogo strožje kot zoper razne prestopke, ki jih zagreše člani drugih poklicev in stanov.

17. Nikakor ni brez podlage bojazen in zaskrbljenost, da sodišča obračajo črko zakona zoper duhovnike in verne laike vse drugače kot zoper druge. Da, sodišča pogosto zakrivajo nečedno diskriminacijo, ko gre za kako cerkveno zadevo. Imamo sodišča, ki si osvajajo nepisano in neopravičeno postavlo, češ da je duhovnik vedno kriv, pa naj ga toži kdorkoli in za karkoli. Tudi ni bilo težko opaziti, da sodišča najraje pošljejo duhovnika v zapor za Božič ali Veliko noč.

18. V prihodnje naj tudi preneha vsak pritisk na duhovnike od strani državnih in lokalnih civilnih oblasti, da bi se vpisali v takozvano strokovno društvo dušebrižnikov. To naj se po zakonu strogo prepove.

19. Ne sme se več zavlačevati dovoljenje škofom, da potujejo v Rim k Sveti stolici, kadar jih ta pokliče. Lojalno priznavamo, da smo zadnje čase skoraj vsi tako dovoljenje res dobili. Toda nič več kot prav bi bilo, da bi tudi duhovniki in verniki dobivali dovoljenje za potovanje v inozemstvo brez težav, ako želijo romati v Rim, Jeruzalem, Lurd, ali pa k velikim verskim manifestacijam, kot je n. pr. evharističen kongres. To bi napravilo vsepovsod najboljši vtis.

Ko pošiljamo vladi to spomenico z vsemi njenimi predlogi in nasveti, nas pri tem vodi iskreno prepričanje, da s tem korakom napravljamo veliko uslugo tako Cerkvi kot državi. Kot lojalni sinovi Cerkve in države trdno upamo, da bo naša spomenica ugodno sprejeta in jo bodo poklicne oblasti premislile z enako lojalnostjo, kot jo mi odpošiljamo.

P * I * S * A * N * O * * B * R * A * N * J * E

Izlet v pomladno naravo

Karel Rojšek:

(Nadaljevanje in konec)

Avto drvi naprej mimo cerkve, kjer še stoji mogočna lipa še iz turških časov. Malo pred Podmiljem, kjer se cesta stisne med hribovje, so večkrat tudi kmetje iz zasede napadli francosko blagajno. Bili so to kmetje, ki jim nikakor ni šlo v račun, da bi redili — francosko svojat. Ko pa je Napoleon pregnal papeža s prestola, je bila pa tudi duhovščina proti njemu, češ, da se pravi katoličan ne sme pokoravati takšni oblasti, ki preganja božjega namestnika. Srd proti Francozom se je še povečal, ko so oblasti ustrelile pet kmetov v Ljubljani pri Sv. Krištofu, med katerimi jih je bilo nekaj iz št. Gotharda. Tudi župnik Rozman je moral pobegniti na sosednjo Štajersko, ker je baje hujskal ljudstvo k uporu.

Šofer pritiska na plin in že smo v Podmiljem na kraju, kjer je bila nekdanja mogočna gostilna in prenočišče z ogromnimi hlevi. Sedaj stoji samo en dvorišni trakt, drugi je v razvalinah, vse ostalo je izginilo. Tu je gospodaril mogočni Miklavž, ki je baje obogatel na krivičen način. Na tem zgodovinskem kraju, je šentgothardsko prosvetno društvo priredilo igro »Testament«. Tomaževa bajta, kjer sta se z Tončem prepirala za listino, je že tudi izginila. Nekaj poslopij je propadlo zaradi starosti, nekaj jih opustili, ko je bila izpeljana Južna železnica Dunaj — Trst in je cesta, ki je dajala ogromno zaslužka, izgubila svoj pomen. Sedaj, po dobrih sto letih, je pa cesta zopet oživela.

Kot za stavo drvimo po tej gladki cesti mimo obeh Lok, na levi Limbarska gora, njen cerkveni patron je sv. Valentin, kamor prihaja o Binkoštih mnogo romarjev in je obenem tudi lepa izletna in razgledna točka po vsem Črnem grabnu in na polje do Ljubljane. Na desni pa je Krašnja, domovina Andrejčkovega Jožeta. Mimo tega naselja se vleče nova cesta po polju, od nje se odcepi stranska proti »Zlatemu polju«, kjer baje rastejo najbolj debele in okusne češnje, znane daleč na okoli. Že smo v Podpeči, tudi tukaj so bili nekdanji ogromni hlevi, kjer je cesarska pošta menjala konje za progo Ljubljana—Vransko. Eden teh hlevov je postal žrtev snega pred prvo vojno. Stara preperela streha ni več zdržala ogromne snežne gmote in ravno, ko sem se nekoliko peljal s kolesom mimo, je ta častitljiva stavba, ki je prisluzila nekdanji lastnikom lepe denarce, stokaje počenila za vedno.

Toda kakor se je današnja moderna ce-

sta sramovala iti skozi ponižno Krašnjo, tako je prezrla tudi ponosno Lukavico, ki se je že od nekdaj štela za bolj olikano, saj se je tukaj zbiral takozvani »cvet« naroda. Notarji, sodniki, odvetniki, njih koncipijenti, učiteljstvo, orožništvo, trgovci, in kar je bolj »nobel« ljudi, so imeli v lukavških »purgarskih« gostilnah svoje pomenke. Pisatelj Janko Kersnik, njegov vrstnik Josip Jurčič, ter poslanec in poznejši deželni glavar, Franjo Šuklje, so imeli tudi večkrat svoje razgovore v teh prostorih. Da, če bi danes ti možje še živeli, bi brez dvoma pri prvi seji, vložili oster protest, proti takemu ravnanju, ki žali čut vsakega ponosnega Lukovčana, češ: prej so obstojale gostilne, kot pa ceste. In radi nas, gostilničarjev, je morala cesta napraviti ovinek. Nešteto starih cest nam pričča, da so bili njihovi ovinki »naravnani« v gostilnah. Sedaj pa tako ponižanje.

JACK LONDON:

Priznanje

V državi Nevadi živi žena, ki sem se ji nekoč ure dolgo brez sramu in dosledno lagal. Moj namen ni, da bi se ji opravičil. Nikakor. Le nekaj bi ji rad pojasnil. Žal ji imena ne vem, še manj njen sedanji naslov. Če pa ji pridejo te vrstice nekega dne slučajno pred oči, upam, da mi bo pisala.

Zgodilo se je v mestecu Reno (Nevada) poleti leta 1892. Takrat je bil tam letni sejem in po ulicah je kar mrgolelo raznih malopridnežev, žeparjev in lačnih potepuhov. Prav ti lačni potepuhi pa so bili krivi, da je postalo mesto zelo negostoljubno. Oblegali so vrata meščanov tako dolgo, dokler se jim nobena niso več odprla. Dobro se spominjam, kolikokrat sem opoldne taval naokrog, ne da bi dobil grizljaj v usta. Resnično, v tem mestu se mi je tako slabo godilo, da sem se odločil čimprej odnesti pete. Na železniški postaji sem prelističil sprevodnika in stopil v salonski voz nekega potujočega milijonarja. Medtem ko je vlak potegnil, sem zdrvel proti milijonarju, sprevodnik pa za menoj. Bila je dirka na življenje in smrt. Toda sprevodnik je bil dober tekač in ko sem prisopihal do milijonarja, me je že držal za vrat. Za obotavljanje ni bilo časa. »Dajte mi četr dollarja, da si bom kupil kosilo« sem izbruhnil in lovil sapo. Milijonar je avtomatično segel v žep in mi dal — ravno četr dollarja. Bil je tako osupel, da bi mi dal tudi cel do-

Toda tu ne pomaga nobeno jadikovanje, cesta je trda in ravna, in se ne vije več. Tam pri št. Vidu se zopet spoji s staro cesto, ki te pelje čez snažne sončne Prevoje, proti Dobu, Viru, spet mimo Domžal preko Trzina, Črnuč, Ježice v belo Ljubljano, kamor sem prispel deset minut pred odhodom vlaka.

Hvala Bogu, sem vzdihnil, in vprašal šoferja za račun. Nimate nič časa, pohitite, da ga ne zamudite; bova že drugič naredila račun. Ponujal sem mu nekaj, pa ni hotel vzeti. Poslovil sem se od sopotnika in prijaznega šoferja, ki še danes čaka na plačilo. Dobrota je sirota. Na peronu se je trlo ljudi, po par minutah sem že sedel udobno v kupeju. Na moji kratek pregled, na obeh straneh zelo prijazni cariniki, in Koroška me je zopet sprejela v svojo sredo, doma sem.

Pozdravljena rodna Savinjska dolina, pozdravljen zgodovinski »Črni graben«, poln skrivnosti, pozdravljeni vsi, ki sem vas srečal — razen šoferjev in sprevodnikov avtobusov...

lar, če bi ga zahteval, zavoljo česar sem se pozneje kesal. V naslednjem trenutku sem skočil s stopnice milijonarjevega voza, medtem ko mi je skušal sprevodnik postreči z brco v obraz. To se mu hvala Bogu ni posrečilo, kajti na človeka, ki ga vrže brca z okovanim čevljem številka petdeset z drvečega vlaka, ne bi staval niti počenega groša.

Toda povrnimo se k ženi, ki sem jo tako nesramno nalagal. Bil je moj poslednji večer v Reno. Šel sem na dikališče gledat dirke in zato prišel ob kosilo. Bil sem lačen, v mestu pa so prav tisti dan organizirali nekakšen odbor, ki je imel nalogo očistiti mesto takšnih ter podobnih ptičkov, kakršen sem bil jaz. Del mojih kolegov je policija že zgrabila, jaz pa sem imel, preden otresem renski prah s podplatov, opraviti še dvojce: prvič, priskrbeti si prostor na kakšnem slepem vozu zahodnega čezcelinskega vlaka in drugič — priberačiti si kosilo. Mlad človek, kakršen sem bil, si pač dvakrat premislil, preden se odloči za vožnjo s praznim železnicem na odprtem vagonu, skozi neštete predore in mimo večnega snega Visokih gorovij.

Toda »priberačiti si kosilo« nikakor ni bila preprosta stvar. Brez uspeha sem obletal nekaj ducatov hiš, kjer so mi namesto kosila postregli z neprijetnimi pripombami o nekakšnih švedskih gardinah, kakršne zaslužijo takšni ptiči, kot sem jaz. Najhuje

od vsega je bilo to, da je bilo v teh pripombah še preveč resnice.

Prav zato sem jo želel še isti večer odkuriti proti zahodu. Roka pravice je v mestu vneto zasledovala lačne brezdomce in hiša s švedskimi gardinami je bila namenjena njim.

Ponekod so mi vrata zaloputnili kar pred nosom, tako da sem moral sredi stavka prekiniti svojo vljudno in ponižno izgovorjeno prošnjo, ki je merila na kak skromen grizljaj. V neki hiši mi vrat sploh niso odprli. Stal sem tam in trkal, oni pa so me opazovali skozi okno. Da, dvignili so celo majhnega, krčkrega otročička, da bi preko ramen staršev videl potepuha, ki v njihovi hiši ne sme dobiti hrane.

Zadnje, toda gotovo upanje potepuhov so največji reveži. Na popolne reveže se lahko vedno zanesesh, lačnega nikdar ne zapode izpred vrat. Kadarkoli sem prišel do koč, kjer so bile odprtine v šipah zamašene s cunjami, sem vedno dobil kaj jesti. O vi, kramarji z dobrodelnostjo, pojdite se k revnim ljudem učiti, kajti le revni so resnično dobrodelni! Revež nikoli ne da, niti odreče obilja, kajti on nima obilja. Ne da, pa tudi ne odreče tega, kar bi sam nujno potreboval. Če vržeš psu kost, ni to nobena dobrodelnost. Dobrodelnost bi bila, če bi delil kost s psom tedaj, ko bi bil sam tako lačen kakor pes.

Zlasti iz neke hiše so me po vseh pravilih vrgli na cesto. Skozi okno predsobe je bilo videti v jedilnico, kjer je sedel mož, ki je jedel pašteto, veliko ribjo pašteto. Stal sem pri odprtih vratih, on pa je jedel in medtem, ko se je pogovarjal z menoj, je jedel dalje. Očividno ga je v življenju doletela sreča, iz te sreče pa se je rodilo sovraštvo do bližnjega, ki ni imel takšne sreče kakor on. Mojo prošnjo, da bi mi dal kaj, je prekinil s hreščočim glasom: »Rekel bi, da nimate nobene volje do dela!«

Kaj ima to opraviti z mojo prošnjo? Ni česar nisem govoril o delu. Predmet, o katerem sem začel razgovor, je bil vendar samo »jesti«. In tudi resnično nisem čutil nobene volje do dela. To noč sem jo vendar hotel odkuriti proč, ta človek pa mi govori o delu! »Prepričan sem,« je hreščal dalje, »da ne bi delali, tudi ko bi imeli za to priložnost.«

Opazil sem trpeči obraz njegove žene in vedel, da bi dobil precejšen kos tiste paštete, ko bi ne bilo tega cerbera. Toda cerberus je sedel tu in metal vase pašteto, meni pa, če sem želel kaj doseči, ni preostalo drugega, kakor da se mu skušam prikupiti. Vzdihnil sem torej in se priključil njegovim moralnim pogledom na delo.

»Seveda bi rad delal,« sem stresel iz sebe.

»Tega ne verjamem,« je zarenčal nazaj.

(Nadaljevanje sledi)

IVO ANDRIČ:

10

Zgodba o tlačanu Simanu

Razen Simana je še en reden gost, to je neki Salihbeg Hasimbegović. Ta je iz Maglaja, a je že od lanskega leta v Sarajevu, pri sestri, ki je poročena z enim izmed Babičev, in iz njene miloščine pije svoje zadnje kozarčke žganja. To je iztrošen človek, brez hiše in domačije, hud in neozdravljiv pijanec, včasih tudi slovit kockar, ki ga je njegova begovska družba že zdavnaj zavrgla. Pol svojega imetja je pognal v petindvajsetih letih pred prihodom Avstrije, drugo, večjo polovico pa v teh petih, šestih letih, odkar je prišla zasedba in prinesla gostišča, muzikantije in razne druge zabave in muke. Predebel, čisto kratkega vratu, rdeč in višnje v obraz, škrbast, zmeraj vlažnih in krvavih oči je poganjal zadnje dneve tu na Kozjem mostu, kjer je dostikrat ostal tudi po dva, tri dni. »Vsak dan gledam, kdaj ga bo kap zadela in kdaj se bo prevrnil, je dejal svojemu fantu krčmar, ki so mu bile vseč muke in zlohotne napovedi.

Večkrat se primeri, da ostaneta v krčmi pri mostu Salihbeg in Siman sama, ker nekateri prihajajo samo ob praznikih, drugi samo proti večeru in kadar je lep dan, ta dva pa sta skoraj kar naprej tukaj. Dokler sta trezna, se ne moreta, sedita daleč vsakebi. Siman se venomer preseda, premetava neke papirje po usnjeni torbi ali glasno kašlja, beg pa sedi mirno, nikogar ne vidi in ne sliši in nikogar ne potrebuje.

Sem pa tja kak mimo idoč potnik vstopi, popije kaj in gre.

Zelo težko bi bilo reči, kateri izmed njiju se prvi oglasi in kako se zgodi, da se začneta pogovarjati in da Siman prisede k begu. Vse to doseže žganje.

Oživel, a zmeraj zadržani Salihbeg reče mirno:

»Daj, kako krajinsko!«

In Siman gre in prinese gosli v torbi, a tako, kakor da je to po njegovi volji in potrebi. In igra in tiho poje, ko pa konča, ne gleda bega, temveč gosli in nič ne sprašuje.

Zdaj beg naroči.

»Daj mi šilce žganja!... Eno daj tudi temule!«

Ko pa spijeta, naroči vnovič, ne da bi še kaj ločeval Simana od sebe.

»Daj nama še žganja.«

Beg prosi novo pesem. Siman zapoje. Kozarca pred njima sta prazna. Treba ju je napolniti. Pri tretjem paru kozarcev Siman sam zapoje o Smailagi Čengiću. Beg oživi.

»Ej, to, to! Samo če se Smailagu kaj zgodi, vedi, da ne boš imel več glave na vratu!«

Kakor vsi ljudje, potopljeni v pijanstvo, ima tudi beg rad takele groznje, ki seveda ostanejo pri besedah kakor vse groznje, rotitve in obljube hudih alkoholikov.

Tako pijeta in pojeta. Tema je že zdavnaj legla. Med posameznimi pesmimi imata zmedene pomenke, zdaj glasne, zdaj pridušeno šepetaje. In v teh pomenkih se dogodi, da se beg mahoma zdrzne in začuti, da je beg, in ostru užene kmeta v molk in spremeni pogovor. Toda še pogosteje se zgodi, da je tako pijan, da ne more ne

dvigniti očesnih vek ne premakniti odebeljenega jezika, ker je šibkejši od Simana in ker se ga pijača bolj prime. Siman je srečen, da je nazadnje le dobil človeka, ki tako strahotno in do mrtvega pijan ne more pobegniti in ga mora poslušati, zato govori tiho svojemu sobesedniku, ki je oslepljen, obnemel in trd od pijače.

»Vsi govorijo o meni, da sem tepec in izgubljenec. Vem to. Vem pa tudi, da ni čisto tako. Vidiš, moj rajni oče je imel v mojih mladih letih petelina, velikega, daleč naokoli mu ni bilo para. Toda imel je napako, zaradi katere je prezgodaj izgubil glavo: za celo uro prej kakor drugi petelini je kikirikal in budil domače. Ne-

Hladilne, pralne stroje, električne motorje in vse električne predmete pri

Johan Lomšek
Št. Lipš, Tihoja, p. Dobrla ves

Plačila tudi na ugodne obroke

kega dne se ga je moj oče naveličal. Ne maram ga trpeti, je dejal, pa čeprav bi mi na srcu rasel. In je velel, naj ga zakoljejo. E, vidiš, jaz sem tak petelin...«

Beg je z zaprtimi očmi samo mevljal z brezzobimi usti in slišati je bilo glas, ki je utegnil biti jezno renčanje ali pa smr-

čanje spečega človeka. A Siman je nadaljeval v nepremagljivi potrebi, da pove nekemu vse, kar mu je na srcu, komur že koli, pa čeprav tudi teje odmrli kladi.

»Vsi mi pripovedujejo, da bi ne bilo treba delati in govoriti vsega tistega, kar sem naredil in povedal, da še ni čas in da je bolje: »vodo v usta«, kakor pravimo, pa se meniti za svoje delo. Že mogoče. Če pa vse preudarim, vidim, da je tako, kakor jaz pravim, da je gosposka pravica umrla, tlačanska pa se rodila, samo oni tega ne vidijo, še ne vidijo, jaz pa vidim!«

In kmet tišči begu pod nos in mu govori mило in zviška, kakor da mu s tem zaupa veliko skrivnost in napravlja veliko uslugo.

»Veš, Salihbeg, čast ti kot gostitelju in prijatelju, moram reči. Čast! Tudi jaz bi ne bil človeku podoben, če bi te žalil in potepal tisto, kar sem tute tvojega pojedel in popil. Bog ne daj! Tebi čast, a tole s tlačansko zemljo in s tretjino ni, kakor bi moralo biti, ni prav in ne bo dolgo trajalo. Danes je Siman bedak in brez strehe, spodili so ga z zemlje, ljudje obračajo glavo od njega, smeje se mu zadnja gnida, suče ga Vaso Gengo pa še tisti pleščasti sluga Muso ga podi ne le iz pisarne, temveč tudi izpred okrožne gosposke. Niti tam me ne pusti stati. »Ne dovolimo,« pravi. E, ne dovolijo, jaz pa ti povem, Salihbeg, in naj se ti nič ne zaleti in ne zameri z moje strani, pa ima le Siman prav, in še kako: samo da se je zmotil in da je prezgodaj zakikirikal. (Zmotil me je Nemeč, pes nemeč!) A Siman ima prav, ima! Imal!«

(Nadaljevanje na 8. strani)

Zgodba o tlačanu Šimanu

(Nadaljevanje s 7. strani)

Kmet se odmika, škrtja z zobmi, tolče z dlanjo po mizi in govori zasoplo in čisto hrupavo od razburjenosti, govori, kakor da spremlja gosli, govorjenje pa mu trga hud, bolan kašelj.

»Prav ima, verjemi, Salihbeg! Kar naj bom tepec in izgubljenec. Dobro, naj bom! Toda za menoj bo prišel boljši od mene in bo pametneje zastavil račune, tako, da niti gospodarjem niti okrožni gosposki ne bo po volji, a mu ne bodo nič mogli. Jaz ne bom čakal, a vem, kakor gledam tole revno žganjce pred seboj, da bo prišel dan, ko bodo gospodarji in begi tekali okrog sodišč in pisarn in nosili takole kakor jaz pisma in postave v torbi, a jim jih ne bo maral nihče brati in ne se meniti z njimi. Ljudje se bodo smejali gosposki pravici, kakor se danes smejejo meni. Samo tisto bo malo glasnejši in hujši smeh; Bosna se bo tresla od njega. Od mene bo tedaj prgišče kosti v zemlji, mogoče pa še to ne, a meni ni treba boljše zausnice. Tedaj se bom rodil, danes pa sem mrtev.«

In vse mogoče tako govori Šiman, česar nikoli ni bilo, kar, pravijo ljudje, ne more biti in kar vendarle mora biti — vse mogoče veliko in uporniško, česar ne govorimo, česar si človek podnevi niti misliti ne upa — kakor da iz njega ne govori žganje, temveč sama resnica, zgovorna, bistra in neustrašna resnica poznih nočnih ur v glu-

hi pokrajini nad upadlo reko, ki komaj malo žubori.

In ljubo mu je, da more in sme vse to tako govoriti v obraz begu, pravemu begu, pa čeprav res na pol mrtvem od pijače. Beg pa pogosto tudi ni tako odmrli, kakor je videti, marveč sliši kmeta skozi pijano meglo in žumenje zastrupljene krvi v glavi; čeprav ne sliši vsega, vsaj poglavitno izbira. V njem se nabira počasna, a močna nejevolja, a kakor da mu je jezik odrezan in noge izpodbite, samo s kazalcem desne roke miha na levo, na desno in s to komaj opazljivo kretljivo pobija vse, kar sliši. Samo toliko more in toliko naredi. Samo da ne ostane pri tistem, kakor pravi Vlah.

Tako mineva noč. Vse utihne, luči se pogasijo, samo krajček nekako steklastega in vlažnega meseca se še nekaj časa svetlika nad temno kotlino.

Krčmar zapre lopute na oknih, zapahne vrata in leže spat, bega in Šimana pa pusti, potem ko dobi plačano pijačo, tako na terasi zraven reke kot ljudi brez reda in ugleda, za katere mu ni treba posebej skrbeti, ki jim ne veš ne časa ne kraja — in ki bodo kmalu, eden prej, drugi pozneje, takole tudi nekega dne končali neke na klopi ob gostilniški steni. Konec

MALI OGLAS

Posežite takoj! Damske jopice, tople iz kvalitete čiste volne 149.— šil., domače halje iz dvojne flanela za 149.— šil., dokler traja zaloga, ob razprodaji pri SATTLER, Klagenfurt, am Heuplatz.

SLOVENSKE ODDAJE V RADIU

NEDELJA, 4. 2.: 7.30 Duhovni nagovor. — S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo. — PONEDELJEK, 5. 2.: 14.15 Poročila, objave. Pregled sporeda. — Pogled v sodobno svetovno literaturo. — 18.00 Koroške narodne pesmi. — TOREK, 6. 2.: 14.15 Poročila, objave. — Lik dr. Franceta Prešerna. — SREDA, 7. 2.: 14.15 Poročila, objave. — Kar želite, zaigramo. — Hišna imena v okolici nekdanje humperske graščine na Koroškem. — ČETRTEK, 8. 2.: 14.15 Poročila, objave. — Koroški kulturni pregled. — PETEK, 9. 2.: 14.15 Poročila, objave. — „Da le sosed bo mejak...“ — SOBOTA, 10. 2.: 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca. 18.25 Tako naj teden izzveni...

KATZENJAMMER

ist oft das Ende einer rauschenden Ballnacht. Gegen Benommenheit, Übelkeit und verdorbenen Magen erproben Sie den echten „KLOSTERFRAU MELISSENGEIST“! Nehmen Sie ihn nach Gebrauchsanweisung und Ihr Allgemeinbefinden wird sich rasch bessern. Nur echt in der blauen Packung mit den 3 Nonnen. 2/62 Erhältlich in Apotheken u. Drogerien

Klosterfrau
Melisseggeist

Filmska ocena

Bistrica v Rožu. — Sobota, 3. 2.: Spionage (IV). — Šefa avstrijske vohunske službe odkrijejo leta 1913 kot ruskega vohuna. — Nedelja, 4. 2.: Das Schweigen im Walde (III). — Plemič pusti svojo bogato nevesto in poroči revno dekle. Po romanu Ludviga Ganghoferja. — Sreda, 7. 2.: Ein Abend im Moulin Rouge, Paris (IV). — Dokumentarni film.

Št. Jakob v Rožu. — Sobota, 3. 2.: Die Brandner Zwillinge (IVb). — Zgodba dveh neenakih dvojčkov. — Nedelja, 4. 2.: Opfergang einer Nonne (Ia). — Za časa francoske revolucije umre 16 karmeličank pod giljotino za svojo vero. S tem dajo tudi zgled svoji sestri, ki omahuje, da premaga človeško slabost in se brezpogojno vda božji volji. Film priporočamo vsem!

RAZPRODAJO

Izkoristite

pri

RosKönig

Klagenfurt, Bahnhofstraße 9

Odlična kvaliteta

po najugodnejših cenah!

ZA DANAŠNJEGA ČLOVEKA — JUTRIŠNJI ŠIVALNI STROJ!

Najboljše vzorce z novimi ugodnostmi pri šivanju dobite po znižanih cenah, na obročno plačevanje, ob priliki brezplačnega tečaja za šivanje in vezenje, združena z razstavo šivalnih strojev

ki je ves dan odprta, od 2. do 9. februarja, v strokovni in razpošiljalni trgovini s šivalnimi stroji

JOSEF RIEBLER jun.

SPITTAL/DRAU, Neuer Platz 6. Tel. 25-88

Kompletni šivalni stroji v kovčkih z 20-letno garancijo, od šil. 2.100 dalje. Kompletni šivalni stroji za dom, v omari, z dodatno pripravo za entlanje od šil. 2.450 dalje.

Ugodna zamenjava starih šivalnih strojev. Pošljite nam priloženi odrezek. Zanj vam bomo brezplačno poslali cenike najnovejših šivalnih strojev.

Gutschein
R 62/2

Bei EDER & CO. KLAGENFURT, WIENER GASSE

erhalten Sie beim **ABVERKAUF** vom 21. Jänner bis 17. Februar

Kammgarne, Loden, Brokate, Seiden, Jacquarde, Ripse und verschiedene andere Stoffe nicht

umsonst, aber zu günstigsten Preisen!

GROSSER INVENTURVERKAUF

Dekor- und Spitzenstoffe zu halben Preisen und noch billiger. Besonders günstige Angebote in Einzelstücken wie Stühle, Fauteuils, Leselampen, Einzelbetten

Hartholzschlafzimmer, schwerer Rundbau zum Schlagerpreis! Früher S 9250.—, jetzt S 4800.—

Großes Speisezimmerbuffet, Rundbau, kaukasisch Nuß, früher S 7000.—, jetzt S 4000.—

Moderne Buffets, 240 und 170 cm lang, nur S 3500.—, bzw. 3000.— und viele weitere günstige Sonderangebote!

Möbelhaus

STADLER Klagenfurt
Theatergasse 4

Aufpassen - sich nichts entgehen lassen!

Qualität auch im Räumungsverkauf, das ist die Lösung beim Warmuth-WSV. - Hier einige Beispiele:

Baumwollflanelle, einfarbig, gestreift, meliert	8.80
Damenhosen, reine Baumwolle, mit Beinansatz, rosa, blau, weiß	9.80
Perlonstrümpfe, mit oder ohne Naht, in Modefarben	9.80
Flanellnachthemden, für Damen, einfarbig, lange Ärmel	39.—
Damen - Mantelstoffe, prima Strapazqualität, 140 cm breit	48.—
Reinwollpullover für Damen, ¾ Ärmel, kleidsame Fassung in den Farben: Hellblau, Türkis, Flieder, Reseda	68.—
Damen - Wintermäntel aus Sporttweed, mit Seidenfutter	298.—
Herrn - Kammgarnflanellhosen, lang, grau	nur 98.—
Knabenhemden aus kariertem Buntflanel, lange Ärmel, Halsweiten 26 bis 35	28.—

WEISE WOCHEN

Polster aus federdichtem Inlett, fertig gefüllt mit Federn	35.80
Tuchent, fertig gefüllt, aus federdichtem Inlett, 120/180 cm	139.—
Dielen - Vorhangtüll, glatt, ecrüfarbig, 150 cm breit	24.—
Plastikeimer, unzerbrechlich, mit Metallbügel, 10 Liter	14.80
Kernseife, gute Waschkraft, gut schäumend, 400 g - Block	3.—
Kaffeebecher aus Porzellan, mit nettem Dekor	4.90
Trinkbecher, aus Glas, geeicht, ¼ l 3.90, ½ l	2.90

PREISE GEBROCHEN

Damenpelzschuhe, mit niedrigerem Absatz	98.—
Kinderpelzschuhe aus Glattleder, warm gefüttert, mit Lederzwischensohle und Porogummisohle, Farben: Schwarz, Braun, Bisam; mit Zipverschluss, Größe: 27 - 35	98.—
Damen - Sporthalbschuhe, in Modebraun, 2-Ösen-Fassung, Zierstepp, mit Riplesohle, alle Größen, jetzt	98.—
Moderne Herrenschlüpfer, aus schönem Boxleder, spitze Fassung, Ledersohle, seitlich Gummizug, nur schwarz, alle Größen	jetzt 148.—
Damen - Hausschuhe, Restpaare, in verschiedenen Ausführungen,	jetzt 39.—
Damen - Pantoffeln, aus rotem Schnürsamt	jetzt 38.—

Kärntens größte Kaufhäuser

Abverkaufartikel sind schnell vergriffen, daher Verkauf nur, solange der Vorrat reicht! Kommen Sie am besten gleich...